

SPIS TREŚCI

1. WPROWADZENIE	4
1.1. PRZEDMIOT, CEL, ZAKRES MERYTORYCZNY PROGNOZY	4
1.2. PODSTAWY OPRACOWANIA ORAZ WYKORZYSTANE MATERIAŁY	4
2. INFORMACJA O ZAWARTOŚCI, GŁÓWNYCH CELACH ANALIZOWANEGO DOKUMENTU ORAZ JEGO POWIĄZANIACH Z INNYMI DOKUMENTAMI.....	8
2.1. OBSZAR OPRACOWANIA I JEGO AKTUALNE ZAGOSPODAROWANIE	8
2.2. CHARAKTERYSTYKA ZAMIERZEŃ PLANISTYCZNYCH.....	11
2.3. POWIĄZANIA PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU Z INNYMI DOKUMENTAMI	12
3. INFORMACJA O METODACH ZASTOSOWANYCH PRZY SPORZĄDZANIU PROGNOZY.....	13
4. PROPOZYCJE DOTYCZĄCE PRZEWIDYWANYCH METOD ANALIZY SKUTKÓW REALIZACJI POSTANOWIEŃ PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU ORAZ CZĘSTOTLIWOŚĆ JEJ PRZEPROWADZANIA.....	13
5. OKREŚLENIE, ANALIZA I OCENA ISTNIEJĄCEGO STANU ŚRODOWISKA ORAZ POTENCJALNE ZMIANY TEGO STANU W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTOWANEGO MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.....	14
5.1. STAN ZASOBÓW ŚRODOWISKA	14
5.1.1. <i>Ukształtowanie powierzchni terenu</i>	14
5.1.2. <i>Budowa geologiczna</i>	14
5.1.3. <i>Warunki hydrogeologiczne</i>	17
5.1.4. <i>Powierzchnia ziemi i gleby</i>	18
5.1.5. <i>Wody powierzchniowe</i>	19
5.1.6. <i>Warunki klimatyczne</i>	20
5.1.7. <i>Warunki florystyczno-faunistyczne</i>	22
5.1.8. <i>Walory krajobrazowe i kulturowe</i>	24
5.1.9. <i>Zasoby przyrodnicze i ich ochrona prawna</i>	25
5.1.10. <i>Powiązania przyrodnicze terenu z obszarami otaczającymi</i>	28
5.2. ISTNIEJĄCE ZAGROŻENIA ŚRODOWISKA, A JEGO ODPORNOŚĆ NA DEGRADACJĘ I ZDOLNOŚĆ DO SAMOREGENERACJI	30
5.3. POTENCJALNE ZMIANY STANU ŚRODOWISKA W PRZYPADKU BRAKU REALIZACJI PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO	34
6. PROBLEMY OCHRONY ŚRODOWISKA ISTOTNE Z PUNKTU WIDZENIA REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI DOTYCZĄCE OBSZARÓW PODLEGAJĄCYCH OCHRONIE NA PODSTAWIE USTAWY Z DNIA 16 KWIETNIA 2004 R. O OCHRONIE PRZYRODY	35
6.1. FORMY OCHRONY PRAWNEJ	35
6.1.1. <i>Lasy ochronne</i>	35
6.1.2. <i>Zasoby wodne</i>	35
6.1.3. <i>Ustalenia wynikające z warunków korzystania z wód regionu wodnego</i>	36
6.1.4. <i>Złoża kopalin</i>	37
6.1.5. <i>Klimat akustyczny</i>	37
6.1.6. <i>Grunty rolne i leśne</i>	39
6.1.7. <i>Walory krajobrazowe i kulturowe</i>	40
6.1.8. <i>Flora i fauna</i>	44
6.1.9. <i>Obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie przyrody</i>	47
6.1.10. <i>Obszary cenne przyrodniczo, a nie objęte ochroną</i>	48
7. CELE OCHRONY ŚRODOWISKA USTANOWIONE NA SZCZEBLE MIĘDZYNARODOWYM I KRAJOWYM ORAZ SPOSOBY, W JAKICH TE CELE I INNE PROBLEMY ŚRODOWISKA ZOSTAŁY UWZGLĘDNIONE PODCZAS OPRACOWYWANIA PROJEKTU PLANU.....	48
8. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W ODNIESIENIU DO STRATEGICZNEGO PLANU ADAPTACJI DLA SEKTORÓW I OBSZARÓW WRAŻLIWYCH NA ZMIANY KLIMATU DO ROKU 2020 Z PERSPEKTYWĄ DO ROKU 2030.....	51
9. USTALENIA PROJEKTU MIEJSCOWEGO PLANU ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO W ODNIESIENIU DO UCHWAŁY NR V/36/1/2017 SEJMIKU WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO Z DNIA 7 KWIETNIA 2017 R. W SPRAWIE WPROWADZENIA NA OBSZARZE WOJEWÓDZTWA ŚLĄSKIEGO	

OGRANICZEŃ W ZAKRESIE EKSPLOATACJI INSTALACJI, W KTÓRYCH NASTĘPUJE SPALANIE PALIW.....	53
10.PRZEWIDYWANE ZNACZĄCE ODDZIAŁYWANIE, W TYM BEZPOŚREDNIE, WTÓRNE I SKUMULOWANE, KRÓTKOTERMINOWE, ŚREDNIOTERMINOWE I DŁUGOTERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE ORAZ POZYTYWNE I NEGATYWNE NA PRZEDMIOT OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU, A TAKŻE NA ŚRODOWISKO.....	55
10.1. ODDZIAŁYWANIA ROZWIĄZAŃ PLANU NA ŚRODOWISKO: BEZPOŚREDNIE I POŚREDNIE, ŚREDNIO I DŁUGO TERMINOWE, STAŁE I CHWILOWE, WTÓRNE I SKUMULOWANE.....	55
11.STAN ŚRODOWISKA NA OBSZARACH OBJĘTYCH ZNACZĄCYM ODDZIAŁYWANIEM.....	58
12.TRANSGRANICZNE ODDZIAŁYWANIE NA ŚRODOWISKO	59
13.OBSZARY PROBLEMOWE	59
14.ROZWIĄZANIA MAJĄCE NA CELU ZAPOBIEGANIE, OGRANICZANIE LUB KOMPENSACJĘ PRZYRODNICZĄ NEGATYWNYCH ODDZIAŁYWAŃ NA ŚRODOWISKO MOGĄCYCH BYĆ REZULTATEM REALIZACJI PROJEKTOWANEGO DOKUMENTU, W SZCZEGÓLNOŚCI NA CELE OCHRONY OBSZARU NATURA 2000 ORAZ INTEGRALNOŚĆ TEGO OBSZARU.....	61
15.PROPOZYCJE ROZWIĄZAŃ ALTERNATYWNYCH DO ROZWIĄZAŃ ZAWARTYCH W PLANIE ..	65
16.STRESZCZENIE W JĘZYKU NIESPECJALISTYCZNYM.....	66

SPIS RYSUNKÓW:

Rys. 1. Poglądowa lokalizacja terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego	9
Rys. 2. Mapa geologiczna terenu opracowania	16
Rys. 3. Teren opracowania na tle Głównych Zbiorników Wód Poziemnych	18
Rys. 4. Lokalizacja terenu objętego projektem m.p.z.p. na tle obszaru UNESCO i jego strefy buforowej	25
Rys. 5. Lokalizacja terenu objętego projektem m.p.z.p. na tle obszarów chronionych	27
Rys. 6. Lokalizacja terenu opracowania na tle korytarzy ekologicznych	29

SPIS TABEL:

Tab. 1. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz.112)	38
Tab. 2. Charakterystyka typów oddziaływań.....	57

SPIS ZAŁĄCZNIKÓW:

Załącznik nr 1 Mapa prognozy oddziaływania na środowisko w skali 1 : 2 000

1. Wprowadzenie

1.1. Przedmiot, cel, zakres merytoryczny prognozy

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Suchogórskiej i Tęczowej w Bytomiu.

Wymagania dotyczące zakresu merytorycznego prognozy zostały określone w art. 51 ust. 2 *Ustawy o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko* (tekst jednolity Dz.U. 2018, poz. 2081, z późn. zm.).

Do wykonania prognozy zastosowano metodę analizy systemowej; opierającą się na tworzeniu modeli i stosowaniu hipotez jako podstawy rozważań.

1.2. Podstawy opracowania oraz wykorzystane materiały

Niniejszą prognozę sporządzono na zlecenie Urzędu Miejskiego w Bytomiu z siedzibą przy ul. Parkowej 2.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy oparto się o następujące akty prawne:

- [1.2.1] Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnieniu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 283 ze zmianami).
- [1.2.2] Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1219 ze zmianami).
- [1.2.3] Ustawa o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 55 ze zmianami).
- [1.2.4] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Wisły (tekst jednolity Dz. U. 2016, poz.1911).
- [1.2.5] Ustawa o lasach z dnia 28 września 1991 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1463).
- [1.2.6] Ustawa o ochronie gruntów rolnych i leśnych z dnia 3 lutego 1995 r. (tekst jednolity Dz.U. 2017, poz. 1161 ze zmianami).
- [1.2.7] Ustawa Prawo wodne z dnia 20 lipca 2017 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 310 ze zmianami).
- [1.2.8] Prawo geologiczne i górnicze z dnia 9 czerwca 2011 r. (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 1064 ze zmianami).
- [1.2.9] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz.U. 2014, poz. 112).
- [1.2.10] Rozporządzenie Ministra Zdrowia z dnia 17 grudnia 2019 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2019 poz. 2448)

- [1.2.11] Rozporządzenie Ministra Klimatu z dnia 17 lutego 2020 r. w sprawie sposobów sprawdzania dotrzymania dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku (Dz.U. 2020 poz. 258)
- [1.2.12] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 18 października 2016 r. w sprawie planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry (tekst jednolity Dz.U. 2016, poz.1967).
- [1.2.13] Ustawa z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (tekst jednolity Dz.U. 2020 poz. 282 ze zmianami).
- [1.2.14] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (Dz.U. 2019 poz. 1839).
- [1.2.15] Rozporządzenie Ministra Transportu, Budownictwa i Gospodarki Morskiej z dnia 25 kwietnia 2012 r. w sprawie ustalania geotechnicznych warunków posadawiania obiektów budowlanych (Dz. U. 2012, poz. 463).
- [1.2.16] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej roślin (Dz.U. 2014, poz. 1409).
- [1.2.17] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 9 października 2014 r. w sprawie ochrony gatunkowej grzybów (Dz.U. 2014, poz. 1408).
- [1.2.18] Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 16 grudnia 2016 r. w sprawie ochrony gatunkowej zwierząt (Dz.U. 2016, poz. 2183).

Wymienione powyżej ustawy i rozporządzenia dały podstawę do wydania szeregu rozporządzeń oraz podejmowania na ich podstawie uchwał w sprawie tworzenia określonego typu obszarów i obiektów oraz wprowadzania ochrony gatunkowej roślin i zwierząt. Stanowią one również podstawę do konstrukcji planów zagospodarowania przestrzennego.

Przy sporządzaniu niniejszej prognozy wykorzystano następujące materiały:

- [1.2.18] Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom, przyjęte *uchwałą nr XVII/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r.*, ze zmianami
- [1.2.19] Opracowanie ekofizjograficzne dla studium zagospodarowania przestrzennego miasta Bytom określające warunki geologiczno-górnictwa. Wyk. EKOID 2008 r.
- [1.2.20] Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019. Wyk. Główny Instytut Górnictwa, Katowice, 2012.
- [1.2.21] Prognoza oddziaływania na środowisko projektu strategii rozwoju miasta Bytom 2020+. Wyk. DATAGIS.PL, Bytom lipiec 2014 r.
- [1.2.22] Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Bytom. Wyk. Energoexpert sp. z o.o., Bytom, 2015.
- [1.2.23] Raport o stanie miasta Bytom 2017. Urząd Miejski w Bytomiu, 2018 r.
- [1.2.24] Kondracki J. 2001. Geografia fizyczna. PWN, Warszawa.
- [1.2.25] Szczegółowa mapa geologiczna Polski, ark. Bytom, w skali 1:50 000.
- [1.2.26] Paczyński B. (red.) 1993. Atlas hydrogeologiczny Polski 1:500 000. Część I. Systemy zwykłych wód podziemnych. PIG, Warszawa.
- [1.2.27] Kleczkowski A. 1998. Główne zbiorniki wód podziemnych (GZWP) w Polsce – własności hydrogeologiczne, jakość wód, badania modelowe. Kraków.
- [1.2.28] Mapa warunków występowania, użytkowania, zagrożenia i ochrony zwykłych wód podziemnych Górnośląskiego Zagłębia Węglowego i jego obrzeżenia w skali 1:100 000.
- [1.2.29] Mikołajków J., Sadurski A. 2017. Informator PSH Główne Zbiorniki Wód Podziemnych w Polsce. Państwowy Instytut Geologiczny Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa, ss. 413.
- [1.2.30] Wagner J., Rolka M., Zembal M. 2009. Wody podziemne miast Polski. Państwowy Instytut Geologiczny – Państwowy Instytut Badawczy, Warszawa.
- [1.2.31] Mapa hydrograficzna ark. Bytom, w skali 1:50 000.
- [1.2.32] Gumiński R. 1948. Próba wydzielenia dzielnic rolniczo-klimatycznych. Przegląd Meteorologiczny i Hydrologiczny 1: 7-20.
- [1.2.33] Matuszkiewicz J.M. 2008a. Regionalizacja geobotaniczna Polski. IGiPZ, Warszawa (dostępne online: www.igipz.pan.pl).
- [1.2.34] Matuszkiewicz J.M. 2008b. Potencjalna roślinność naturalna Polski. IGiPZ, Warszawa (dostępne online: www.igipz.pan.pl).
- [1.2.35] Natura 2000 – standardowy formularz danych PLH240003 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie. GDOŚ, 07.2018.
(dostępny online: n2k-ws.gdos.gov.pl/wyszukiwarkaN2k/webresources/pdf/PLH240003)
- [1.2.36] Plan zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003. RDOŚ w Katowicach, 2014.

(dostępny online: katowice.rdos.gov.pl/files/artykuly/25582/dokumentacja_ptb.pdf)

- [1.2.37] Parusel J.B., Skowrońska K., Wower A. 2007. Korytarze ekologiczne w Województwie Śląskim – koncepcja do planu zagospodarowania przestrzennego województwa. Etap I., CDPGŚ, Katowice.
- [1.2.38] <https://www.bytom.pl> internetowy serwis miasta Bytom
- [1.2.39] www.katowice.pios.gov.pl (raporty i informacje o stanie środowiska w woj. śląskim).
- [1.2.40] <http://sitplan.um.bytom.pl/iuip/mapa>
- [1.2.41] <http://geoserwis.gdos.gov.pl>
- [1.2.42] <http://unesco.tarnowskiegory.pl/unesco/plan-zarzadzania/>
- [1.2.43] www.katowice.lasy.gov.pl
- [1.2.44] www.beta.btsearch.pl

2. Informacja o zawartości, głównych celach analizowanego dokumentu oraz jego powiązaniach z innymi dokumentami.

2.1. Obszar opracowania i jego aktualne zagospodarowanie

Teren położony w granicach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego usytuowany jest w północnej części Bytomia, miasta na prawach powiatu, zlokalizowanego w centralnej części Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Obszar opracowania położony jest w strefie osadniczo-administracyjnej SOA1 Górniki, Stolarzowice [1.2.18].

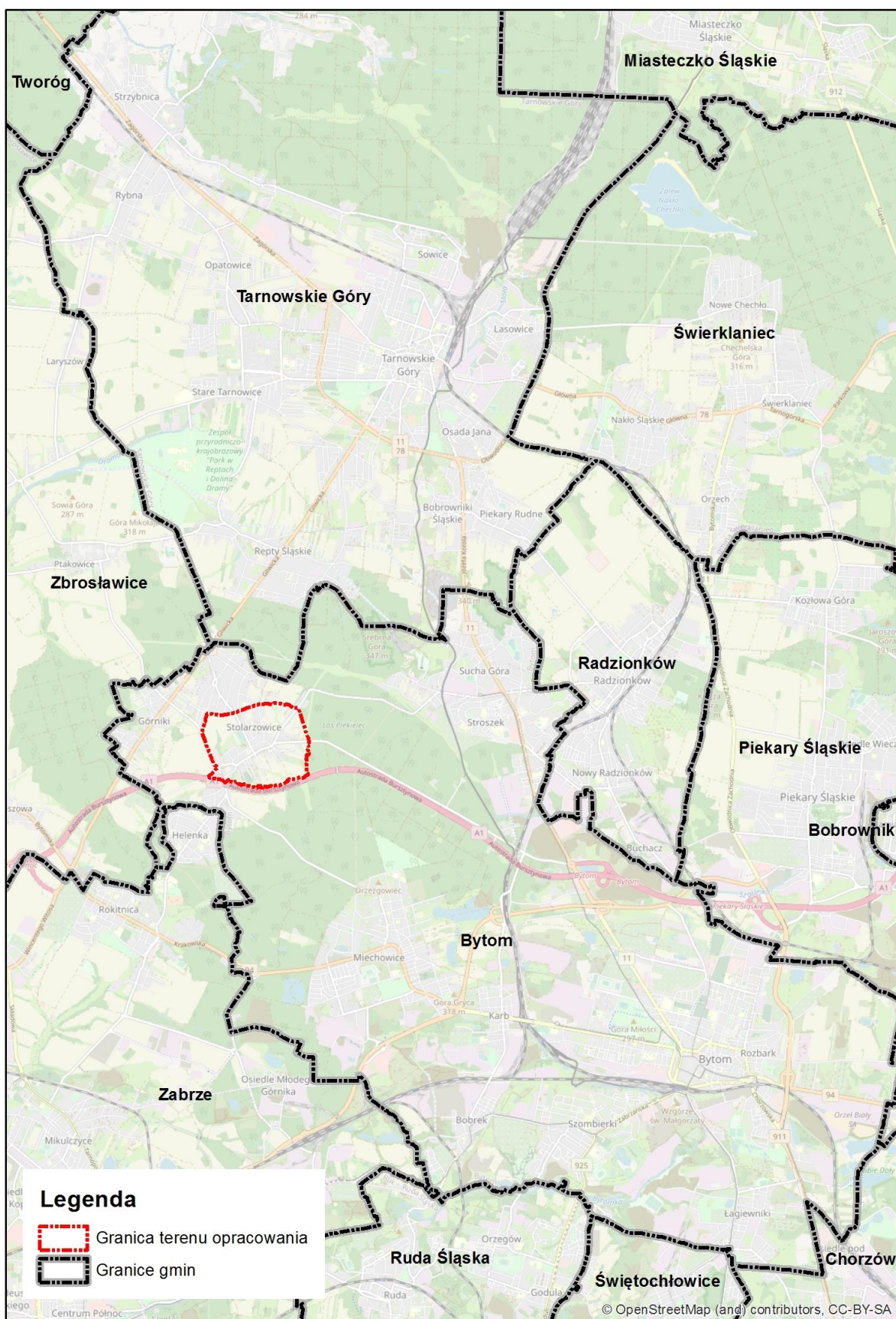
Stolarzowice były początkowo samodzielną wsią o rolniczym charakterze, która została rozbudowana w XX w. jako osiedle mieszkaniowe dla pracowników GOP. W latach 1945-1954 i 1973 -1975 miejscowość była siedzibą gminy. W 1975 roku Stolarzowice zostały włączone w strukturę miasta Bytom.

Granice terenu objętego projektem m.p.z.p. wyznaczają:

- od północy ul. Kościuszki i ul. Tęczowa,
- od wschodu granica lasu, biegnąca częściowo współliniowo z doliną Potoku Rokitnickiego,
- od południa tereny przyległe do autostrady A1,
- od zachodu ul. Przyjemna, ul. Ptakowicka i ul. Czecha.

Poglądową lokalizację terenu opracowania na tle granic miasta Bytom i miejscowości ościennych przedstawiono na poniższym rysunku (rys. 1).

Aktualnie teren objęty projektem m.p.z.p. jest tylko częściowo zabudowany. Zabudowa o charakterze w przeważającej części mieszkaniowym, jednorodzinny koncentruje się w części centralnej terenu opracowania, a ponadto towarzyszy niemal wszystkim większym ciągom drogowym, zwłaszcza ul. Suchogórskiej i ul. Krzemienia. Zabudowie towarzyszą dość rozległe tereny rolnicze, zwykle silnie rozdrobnione (duże pola uprawne występują w części północno-zachodniej). Przez teren przepływają też dość liczne bezimienne ciek i (również niewielki) Potok Rokitnicki. W granicach opracowania brak lasów, najwięcej zadrzewień występuje w południowo-wschodniej części terenu opracowania.

Rys. 1. Poglądowa lokalizacja terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Infrastruktura komunikacyjna

Przedmiotowy teren położony jest na północno-zachodnich krańcach Bytomia.

Głównym ciągiem komunikacyjnym terenu opracowania pozostaje ul. Suchogórska, z którą łączą się inne ciągi drogowe, zapewniające połączenia komunikacyjne z terenami otaczającymi. Sama ul. Suchogórska biegnie z południa na wschódzie dzielnicy Bytomia Suchej Góry, oddzielonej od terenu opracowania terenami leśnymi. Za granicą opracowania przechodzi w ul. Przyjemną i biegnąc dalej dociera do położonej na północno-zachodni krańcu miasta dzielnicy Górniki. Na północ od ul. Suchogórskiej odchodzi ul. Gombrowicza, poprzez zabudowę Stolarzowic do położonego poza terenem opracowania centrum dzielnicy i dalej, a północy łącząc się z ul. Żołnierskiej (droga krajowa nr 78). Droga ta przebiega z Chałupek do Chmielnika, łącząc województwo śląskie i świętokrzyskie. Zapewnia również łączność z portem lotniczym Katowice w Pyrzowicach. W ujęciu lokalnym przejeżdżając przez Bytom i gminę Zbrosławice łączy Tarnowskie Góry z Zabrzem. Również z drogą krajową nr 78 łączy się biegnąca od ul. Stolarzowickiej na północ, a później północny zachód ul. Ptakowicka (przecinając drogę krajową nr 78 biegnie dalej na północ komunikując omawiany obszar z miejscowościami centralnej części gminy Zbrosławice). Na południe z kolei od ul. Suchogórskiej odchodzi ul. Rokitnicka, która nieco dalej rozwidla się, kierując na południowy zachód do Helenki (Zabrze) i jako ul. Stolarzowicka na południowy wschód do Miechowic (Bytom). Ponadto ul. Podleśna (za terenem opracowania przechodząca w ul. Dąbrowa Miejska) prowadzi od terenu opracowania na wschód, docierając do drogi krajowej nr 11, łączącej centrum Bytomia z jego północno-wschodnimi dzielnicami (i Radzionkowem), a dalej z Tarnowskimi Górami.

Nieco poniżej południowej granicy terenu opracowania przebiega autostrada A1, która docelowo połączy Trójmiasto z przejściem granicznym w Gorzyczkach.

Ponadto w terenie opracowania znajdują się liczne, mniejsze ciągi komunikacyjne o charakterze dróg dojazdowych

Zaopatrzenie w media

Energia elektryczna jest dostarczana na przedmiotowy teren za pośrednictwem istniejącej sieci elektroenergetycznej.

Obszar jest również wyposażony w sieć wodociągową, obejmującą istniejącą zabudowę. Dostawcą wody jest Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A. w Katowicach, infrastrukturą wodociągową i kanalizacyjną na terenie miasta zarządza Bytomskie Przedsiębiorstwo Komunalne Sp. z o.o.

Dystrybucja gazu na opisywanym terenie odbywa się z wykorzystaniem sieci rozdzielczej ciśnienia średniego (w zakresach średnic DN 20-250). Aktualnie większość istniejącej zabudowy w granicach terenu opracowania posiada dostęp do sieci gazowej.

Obszar nie jest objęty istniejącą siecią ciepłowniczą. Budynki zabudowy jednorodzinnej ogrzewane są za pomocą indywidualnych źródeł ciepła.

Realizacja nowej zabudowy przewidzianej w projekcie planu wymagać będzie wykonania przyłączy do poszczególnych sieci.

2.2. Charakterystyka zamierzeń planistycznych

Teren opracowania w niewielkiej części jest objęty obowiązującym miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Dla terenu boiska sportowego ustanowiono Miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego dla terenu położonego w rejonie ul.: Gombrowicza i Boya-Żeleńskiego w Bytomiu (Uchwała nr XVIII/369/16 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 29 sierpnia 2016 r.)

W przedstawionym do oceny projekcie m.p.z.p. wprowadzono następujące przeznaczenia podstawowe terenów:

- MN** – teren zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,
- MU** – teren zabudowy mieszkaniowo-usługowej,
- U** – teren zabudowy usługowej,
- UKr** – teren zabudowy usług kultu religijnego,
- US** – teren usług sportu i rekreacji,
- ZC** – teren cmentarza,
- ZD** – teren rodzinnych ogrodów działkowych,
- ZN** – teren zieleni nieurządzonej,
- ZP** – teren zieleni urządzonej,
- KDZ** – teren drogi publicznej klasy zbiorczej,
- KDL** – teren drogi publicznej klasy lokalnej,
- KDD** – teren drogi publicznej klasy dojazdowej,
- KDD/KDP** – teren drogi publicznej klasy dojazdowej / teren placu,
- KDX** – teren publicznego ciągu pieszo-jezdnego,
- KDW** – teren drogi wewnętrznej;

W stosunku do istniejącego zagospodarowania oceniany projekt planu wprowadza przeznaczenie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej na terenach dotychczas czynnych biologicznie. W wyniku realizacji postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego będzie następowało stopniowe przekształcanie krajobrazu rolniczego w krajobraz o większym udziale zabudowy mieszkaniowej, której towarzyszyć będą większe przestrzenie zieleni urządzonej i nieurządzonej. W efekcie planuje się zanik obszarów produkcji rolnej na tym terenie.

Obecnie zabudowana pozostaje głównie centralna część terenu opracowania. Nową zabudowę (głównie kosztem pól uprawnych) planuje się wprowadzić przede wszystkim w części północno-zachodniej i północno-wschodniej, w mniejszym zakresie także południowo-zachodniej. Nowa zabudowa niemal zawsze będzie miała charakter rozwoju i uzupełniania istniejących obszarów zabudowanych. Planowana zabudowa będzie powstawać więc w nawiązaniu do istniejącej zabudowy i sieci drogowej. W miejscach gdzie to uzasadnione planuje się również rozwój sieci drogowej, będą to jednak niewielkie drogi, głównie

klasy lokalnej i dojazdowej. Obszary biologiczne czynne pozostawione zostaną głównie w dolinach cieków, zwykle jako tereny zieleni nieurządzonej, miejscami jednak wprowadza się tam przeznaczenie na tereny zieleni urządzonej (2, 4, 5-6 ZP). Rozległe tereny zieleni nieurządzonej pozostawione będą w części południowo-wschodniej. Dodatkowo będą one sąsiadowały z istniejącymi ogrodami działkowymi. Przewidziane w planie tereny zieleni zajmują też pewną część przestrzeni w pasie przy południowej granicy terenu opracowania.

Oceniany m.p.z.p. wprowadza zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, mieszkaniowo-usługową i usługową na części terenów dotychczas niezabudowanych, znajdujących się w granicach w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” PLH 240003. Tereny te są ponadto objęte zasięgiem zakończonej, dawnej płytkiej eksploatacji rudnej. Może stanowić to kwestię problemową, co szczegółowo opisano w dalszej części opracowania.

Zapisy planu przewidują także utrzymanie aktualnego zagospodarowania na terenach istniejącej zabudowy mieszkaniowej, mieszkaniowo-usługowej, usługowej.

2.3. Powiązania projektowanego dokumentu z innymi dokumentami

Oceniany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego generalnie realizuje ustalenia zawarte w obowiązującym ustawodawstwie (wymienionym w pkt. 1.2).

Zapisy planu w większości, wraz z ograniczeniami i dopuszczeniami, realizują politykę rozwoju miasta przyjętą na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym określoną w takich dokumentach jak:

1. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r.).
2. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+" (przyjętej uchwałą Nr IV/38/2/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 r.).
3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom, przyjęte *uchwałą nr XVII/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r.*, ze zmianami
4. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019. Wyk. Główny Instytut Górnictwa, Katowice, 2012.
5. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Bytom. Wyk. Energoekspert sp. z o.o., Bytom, 2015.

Plan uwzględnia również założenia ochrony środowiska gruntowo-wodnego określonego na szczeblu ponadlokalnym.

Kwestią wymagającą szczegółowej analizy zdaniem autorów niniejszej prognozy jest natomiast wprowadzanie, zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej na tereny dotychczas niezabudowane (głównie rolnicze, rzadziej tereny zieleni nieurządzonej), położone w granicach obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” PLH240003. Rozwój zabudowy i w konsekwencji możliwe zawałenie się części podziemnych korytarzy, wykorzystywanych przez nietoperze, zostało zdefiniowane jako jedno z zagrożeń dla

przedmiotu ochrony powyższego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych obszaru [1.2.36]. Kwestię tę omówiono szczegółowo w dalszej części niniejszej prognozy.

Obok zapisów w obowiązującym prawodawstwie dotyczącym ochrony przyrody w ramach sieci Natura 2000, ustalenia poświęcone temu zagadnieniu znalazły odzwierciedlenie w wielu dokumentach o zasięgu lokalnym. Zgodnie z zapisami aktualizacji programu ochrony środowiska dla miasta Bytom [1.2.20] udział w programie Natura 2000 w związku z ochroną „Podziemi Tarnogórsko-Bytomskich” zalicza się do priorytetowych kierunków działań dotyczących ochrony przyrody na terenie miasta.

3. Informacja o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy

W czasie sporządzania prognozy oddziaływania na środowisko stosuje się różnorodne metody analityczne i waloryzacyjne. Aktualnie brak jest znormalizowanego nazewnictwa w tym zakresie. W niniejszym opracowaniu posłużono się między innymi następującymi metodami:

- **W zakresie opisu stanu środowiska** posłużono się metodami analitycznymi.

- **W zakresie prognozowania wielkości oddziaływania na środowisko** na etapie realizacji ustaleń miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego zastosowano prognozowanie przez analogie, biorąc pod uwagę analizy i badania obszarów o podobnym zagospodarowaniu terenu, charakterze i funkcjach.

4. Propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwość jej przeprowadzania

Oceniany projekt planu wprowadza na terenach zabudowanych przeznaczenie zgodne z obecnym zagospodarowaniem, a także nową zabudowę, głównie mieszkaniową jednorodzinną na rozległych obecnie terenach rolnych. Nowe tereny zabudowy uzupełnione będą o tereny zieleni. W stanie istniejącym planuje się zachować doliny cieków.

Na skutek wprowadzanych przeznaczeń (w obrębie nowej zabudowy) będą zajmowane powierzchnie biologicznie czynne, głównie obejmujące obecnie istniejące pola uprawne.

Jakość poszczególnych elementów środowiska takich jak powietrze, wody powierzchniowe, czy wody podziemne na terenie województwa śląskiego, jak również na przedmiotowym terenie podlega monitoringowi prowadzonemu m.in. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach.

W ocenianym projekcie planu wprowadzono zapisy dotyczące zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w postaci ustaleń, nakazów i zakazów ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. Z uwagi na ujęte w *planie* zapisy z zakresu ochrony środowiska oraz charakter wprowadzanych przeznaczeń terenów za wystarczający uznaje się generalnie wspomniany wyżej monitoring prowadzony przez WIOŚ w Katowicach.

5. Określenie, analiza i ocena istniejącego stanu środowiska oraz potencjalne zmiany tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

5.1. Stan zasobów środowiska

Stan środowiska na przedmiotowym terenie kształtowany jest nie tylko przez czynniki miejscowe, ale jest także wypadkową jej powiązań z otoczeniem.

Obszar opracowania jest w znacznej mierze zagospodarowany. Dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny rolnicze o charakterze pól uprawnych. Zadrzewienia znajdują się głównie w południowo-zachodniej części terenu opracowania i zajmują raczej niewielkie powierzchnie. Teren poprzecinany jest dolinami niewielkich cieków wodnych.

Zgodnie z podziałem regionalnym kraju według Kondrackiego (2001) [1.2.24] omawiany teren znajduje się w obrębie prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (341), makroregionu Wyżyna Śląska (341.1) oraz mezoregionu Garb Tarnogórski (341.12).

5.1.1. Ukształtowanie powierzchni terenu

Omawiany teren położony jest w obrębie Garbu Tarnogórskiego. Mezoregion ten jest rozczłonkowaną płytą wapienia muszlowego, gdzie poszczególne człony oddzielone są od siebie dolinami i kotlinami rzek i potoków. Obszar opracowania położony jest na jednym z takich członów, będącym wyniesieniem zbudowanym ze skał wapiennych. Pierwotna rzeźba terenu uległa tu jednak przekształceniom, pozostając pod wpływem morfogenetycznej działalności człowieka, związanej między innymi z rozwojem osadnictwa, a także z eksploatacją surowców mineralnych, w tym rejonie przede wszystkim rud ołowiu i cynku, wydobywanych w postaci galeny i galmanu już od średniowiecza. Pierwotny charakter tutejszej rzeźby został zmieniony także między innymi na skutek niwelacji terenu pod obiekty kubaturowe, place oraz ciągi komunikacyjne, a także podczas tworzenia nasypów.

Ogólnie ukształtowanie terenu w granicach opracowania nie jest bardzo zróżnicowane. Najwyżej (ok. 320 m n.p.m.) położone są tereny u zbiegu ulic Czecha i Kościuszki. Następnie teren opada w kierunku południowo-wschodnim. Najniżej położone są tereny w dolinie Potoku Rokitnickeigo, gdzie rzędne terenu kształtują się w okolicach 300 m n.p.m.

5.1.2. Budowa geologiczna

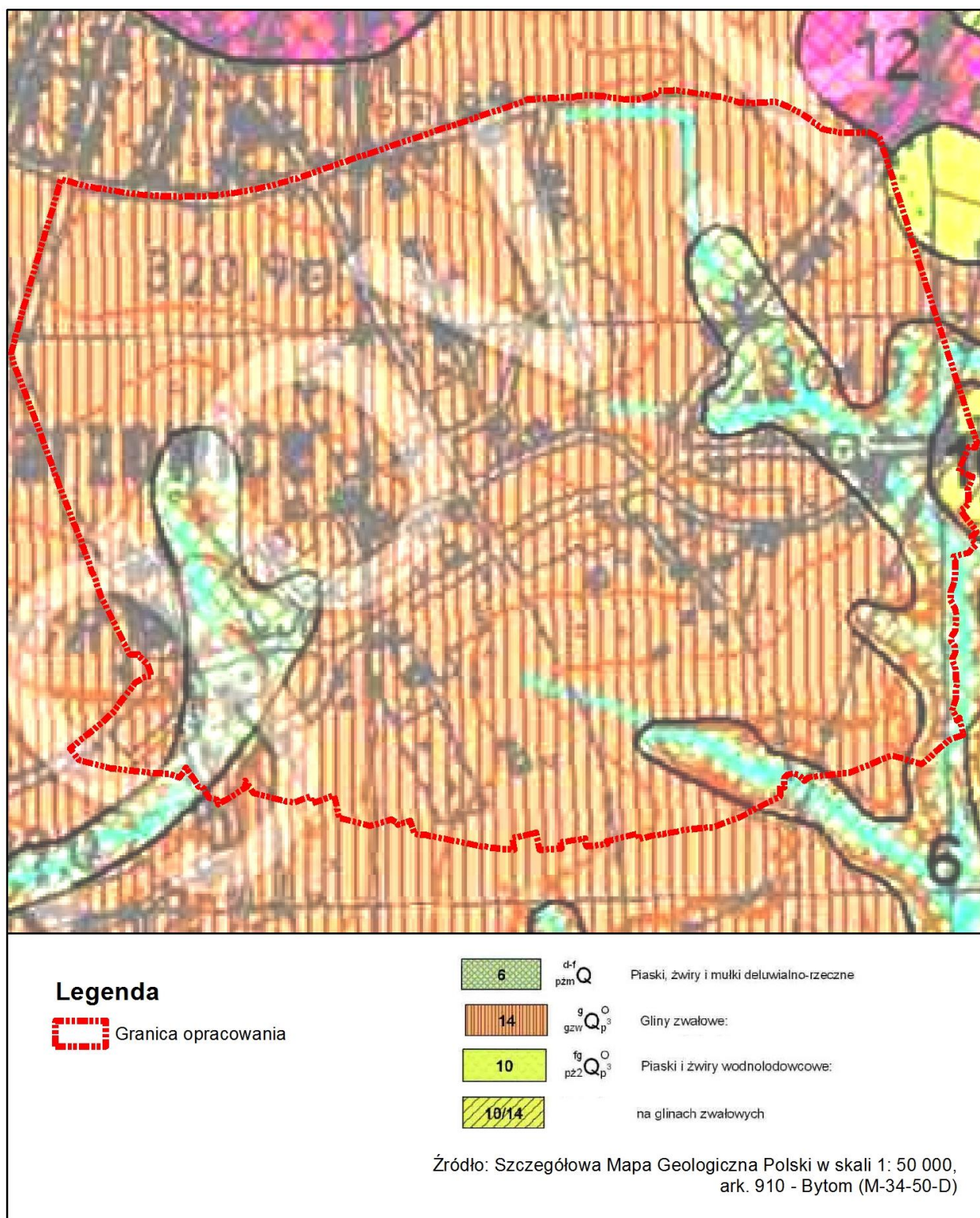
Jak nadmieniono powyżej, teren objęty projektem m.p.z.p. położony jest na obszarze mezoregionu Garb Tarnogórski. Jako region geomorfologiczny Wyżyny Śląskiej Północnej obszar ten nosi nazwę Progu Środkowotriasowego. Przedstawia się on jako długi, wyraźny morfologicznie garb, zbudowany ze skał triasowych, głównie z wapieni muszlowych, dolomitów i margli triasu środkowego. Lokalnie na podłożu triasowym zalegają jurajskie warstwy połomskie, reprezentowane przez żwiry, zlepieńce i glinki ogniotrwałe. Utwory mezozoiczne zapadają monoklinalnie, pod kątem kilku stopni ku północnemu-

wschodowi. Utwory triasowe przykryte są osadami plejstoceniowymi. Czwartorzędowe osady powierzchniowe stanowią głównie gliny pylaste i mułki zwiertelinowe na glinach zwałowych.

W północnej części Bytomia, położone są niskie progi strukturalne założone na wychodniach odpornych skał wieku środkowotriasowego. Taki próg, zbudowany z wapieni i dolomitów triasowych, bardzo potrzaskanych w swych kulminacjach, tworzy najwyższe wzniesienia miasta na obszarach położonych nieopodal Stolarzowic oraz w Suchej Górze i Segiecie [1.2.18], [1.2.25].

Zgodnie ze Szczegółową Mapą Geologiczną Polski ark. 910 – Bytom (M-34-50-D) podłoże geologiczne na omawianym terenie stanowią głównie gliny zwałowe pochodzenia czwartorzędowego. Doliny niewielkich cieków, znajdujące się głównie w południowo-zachodniej i południowo-wschodniej części pokrywają piaski, żwiry i mułki deluwialno-rzeczne. Jedynie na krańcach wschodnich opisywanego terenu spotkać się można z bardzo niewielkimi obszarami, na których podłoże geologiczne stanowią piaski i żwiry wodnolodowcowe oraz piaski i żwiry wodnolodowcowe na glinach zwałowych.

Poglądową budowę geologiczną terenu opracowania przedstawiono na poniższym rysunku (rys. 2).

Rys. 2. Mapa geologiczna terenu opracowania

Warunki górnicze

Teren objęty projektem m.p.z.p. położony jest poza zasięgiem udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Usytuowany jest także poza granicami istniejących obszarów i terenów górniczych.

W granicach Bytomia już od XII wieku prowadzona była eksploatacja rud cynku i ołowiu. Jej pozostałością jest system podziemnych korytarzy, które obecnie stanowią miejsce zimowania oraz odpoczynku w okresie letnim chronionych nietoperzy i wchodzi w skład obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”. Orientacyjny zasięg zakończonej płytkiej eksploatacji rudnej w obrębie opisywanego terenu ogranicza się do granic obszaru Natura 2000, a więc części centralnej i południowo-zachodniej. Przedstawiony do oceny projekt m.p.z.p. przewiduje utrzymanie i rozwój zabudowy na terenach dawnej, płytkiej eksploatacji. Tereny te położone są jednocześnie w zasięgu wymienionego wyżej obszaru Natura 2000, co stanowi kwestię problemową.

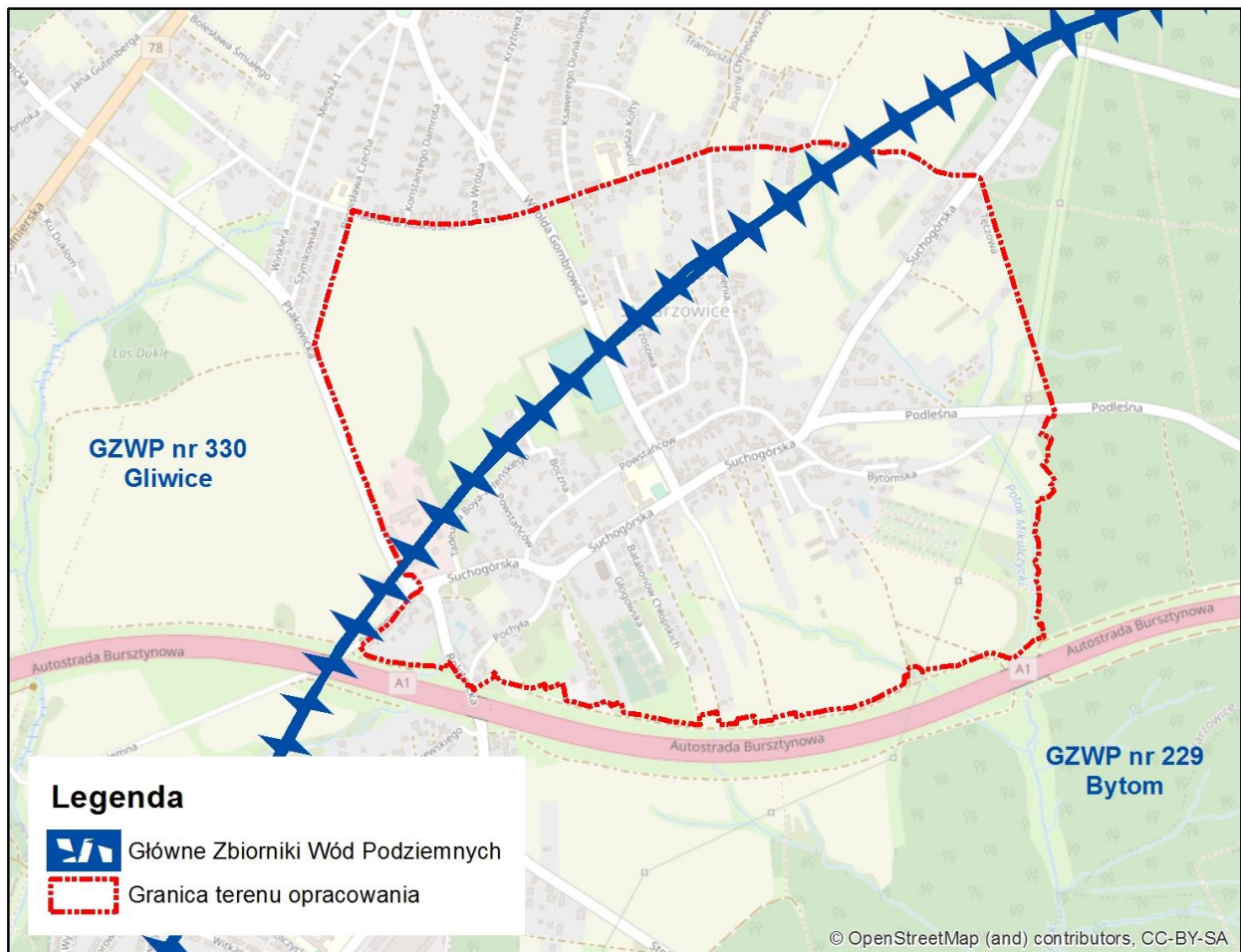
5.1.3. Warunki hydrogeologiczne

Zgodnie z przyjętą regionalizacją hydrogeologiczną Polski według Paczyńskiego (1993) [1.2.26], obszar Bytomia znajduje się w makroregionie centralnym (c), regionie XII śląsko-krakowskim, subregionie triasu śląskiego XII₁, rejonie bytomskim XII_{1c}. Występują tu piętra wodonośne: czwartorzędowe, triasowe i karbońskie. Piętro czwartorzędowe nie tworzy na obszarze Bytomia ciągłej pokrywy. Obszar znajduje się częściowo w granicach użytkowego poziomu wodonośnego, który w utworach triasowych związany jest z wychodniami utworów węglanowych. Miąższość zawodnionych utworów jest jednak zwykle niewielka. Karbońskie piętro wodonośne tworzone jest przez zespół szczelinowo-porowych poziomów wodonośnych rozdzielanych wkładkami iłowców i mułowców [1.2.30].

Cały teren opracowania jest zlokalizowany w całości w zasięgu dwóch głównych zbiorników wód podziemnych: GZWP nr 330 „Gliwice” wraz z projektowanym obszarem ochronnym (część północno-zachodnia) oraz GZWP nr 329 „Bytom” wraz z projektowanym obszarem ochronnym (pozostała część terenu opracowania).

GZWP nr 330 „Gliwice” jest zbiornikiem o typie krasowo-szczelinowym w utworach triasowych T_{1,2} (trias dolny, środkowy). Łączna powierzchnia zbiornika obejmuje 330 km², a szacunkowe zasoby dyspozycyjne wynoszą 88 tys. m³/dobę. Kompleks wodonośny jest częściowo przykryty praktycznie nieprzepuszczalnymi ilami miocenu i częściowo odkryty pod przepuszczalnymi utworami czwartorzędu [1.2.27]. Znaczenie GZWP Gliwice jest wysokie ze względu na bliskie sąsiedztwo z terenami zurbanizowanymi i uprzemysłowionymi. Większość ujęć należy do wodociągów komunalnych zaopatrujących w wodę miasta Śląska [1.2.29].

GZWP nr 329 „Bytom” również jest zbiornikiem szczelinowo-krasowym w utworach triasowych (ret, wapień muszlowy). Jego powierzchnia wynosi 103,08 km², a zasoby dyspozycyjne szacuje się na 16 tys m³/dobę. Zbiornik znajduje się pod oddziaływaniem eksploatacji górniczej prowadzonej w tym rejonie, jednak wody zachowują na ogół dobry stan chemiczny i klasyfikowane są do II i III klasy (jedynie lokalnie do klasy IV). Izolacja zbiornika jest na przewarzającym obszarze słaba, stąd jest on podatny na zanieczyszczenia [1.2.29].

Rys. 3. Teren opracowania na tle Głównych Zbiorników Wód Poziemnych

Jednolite części wód podziemnych (JCWPd)

Zgodnie z podziałem Polski na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) przedmiotowy teren pozostaje w zasięgu JCWPd nr 129 (kod PLGW6000129), należącej do regionu wodnego Górnej Odry.

Zgodnie z aktualizacją planu gospodarowania wodami na obszarze dorzecza Odry możliwość osiągnięcia celów środowiskowych jest zagrożona: obie JCWPd charakteryzują się dobrym stanem chemicznym, natomiast stan ilościowy jest dobry tylko w przypadku JCWPd nr 128, a dla JCWPd nr 129 określono go jako słaby.

5.1.4. Powierzchnia ziemi i gleby

Teren położony w granicach administracyjnych Bytomia charakteryzuje się znacznym zróżnicowaniem pokrywy glebowej. Na obszarach położonych w zasięgu Garbu Tarnogórskiego, w tym na terenie opracowania, częste są wytwarzające się na skałach węglanowych rędziny, w tym rędziny zdegradowane oraz gleby brunatne. Na obszarze objętym projektem m.p.z.p. rędziny występują głównie w Lesie Dukle, gdzie płytko pod powierzchnią ziemi zalegają wapienie. Na terenach rolnych przeważają gleby brunatne gliniaste, a w dolinach cieków gleby aluwialne.

Należy zwrócić uwagę, że na obszarach poddanych wieloletniej presji człowieka, zwłaszcza na terenach zabudowanych i w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych, szczególnie dróg o znacznym natężeniu ruchu, obecnie występują w większości gleby antropogeniczne z grupy gleb urbanoziemnych oraz powierzchnie bezglebowe. Pierwotna pokrywa glebowa została tu w znacznej mierze przekształcona m.in. poprzez zdarcie wierzchniej warstwy, zasypanie, przekopanie czy pokrycie materiałem obcym. Doszło tym samym do mechanicznego przekształcenia profili glebowych, częściowego lub całkowitego zatarcia poziomów genetycznych, ich wymieszaniu między sobą lub z materiałem obcym, przy jednoczesnej zmianie stosunków powietrzno-wodnych i właściwości chemicznych. Na terenie opracowania występują ponadto utwory typologicznie zaliczone do ekranosoli (gleb przykrytych). Powierzchnie przykrywające występują głównie w postaci asfaltu, litego betonu oraz bruku. Trwające zagospodarowanie terenu uniemożliwia lub opóźnia ponowne odtworzenie pokrywy glebowej. Na obszarach użytkowanych rolniczo, przede wszystkim w obrębie pól ornych, na skutek stosowania zabiegów agrotechnicznych, wykształcają się gleby kulturoziemne o pogłębionym poziomie próchnicznym i ulepszonej dla produkcji roślinnej strukturze. Podobne zmiany zachodzą także czasami na terenie ogrodów przydomowych, w których prowadzi się uprawy. Skutkuje to wytworzeniem się hortisoli.

Zgodnie z materiałami archiwalnymi [1.2.21] środowisko glebowe w Bytomiu w znacznej mierze jest zanieczyszczone substancjami wprowadzonymi przez opady atmosferyczne i spaliny samochodowe, a główną przyczyną tego stanu są pyły, pary oraz gazy emitowane głównie przez zakłady przemysłowe, sektor energetyczny i transport. Na obszarze Bytomia stwierdza się w glebach podwyższoną zawartość metali ciężkich, wynikające zarówno z działalności przemysłowej, głównie górnictwa rud cynkowo-ołowiowych i ich przetwórstwa, jak i budowy geologicznej podłoża.

5.1.5. Wody powierzchniowe

Obszar miasta Bytom położony jest na głównym dziale wodnym I rzędu oddzielającym dorzecza Odry i Wisły. Teren objęty opracowaniem leży w dorzeczu Odry, choć niewielki fragment jego północno-wschodniej granicy biegnie współliniowo z granicą wyznaczającą teren dorzecza Wisły.

Głównym ciekim przepływającym przez teren opracowania jest Potok Rokitnicki. Jego dolina znajduje się we wschodniej części opisywanego terenu. Ponadto znajdują się tu inne pomniejsze, bezimienne cieki. Większość z nich stanowi dopływy Potoku Rokitnickiego. Wyjątkiem jest ciek płynący w zachodniej części opracowania, który odprowadza wody do przepływającego na zachodzie, poza terenem opracowania Dopływu spod Górników.

Wody powierzchniowe stojące na analizowanym obszarze praktycznie nie występują. Ograniczają się właściwie do dwóch oczek wodnych zlokalizowanych w granicach już zabudowanych działek w projektowanych jednostkach 11MN i 30MN. Z informacji Urzędu Miasta w Bytomiu oraz analizy aktualnych ortofotomap wynika, że na terenie brak innych stałych zbiorników wodnych. Nie można wykluczyć występowania okresowych zastoisk wody w lokalnych zagłębieniach terenu występujących po długotrwałych i intensywnych opadach deszczu i roztopach, mają one jednak efemeryczny charakter i ich obecność jest uwarunkowana aktualnymi warunkami pogodowymi. Zbiorniki takie tworzyć się mogą głównie w obrębie pól uprawnych i terenów zieleni i zwykle szybko wysychają.

Jednolite części wód powierzchniowych

Przedmiotowy obszar znajduje się w zasięgu Jednolitej Części Wód Powierzchniowych JCWP Bytomka (PLRW6000611649).

JCWP Bytomka (PLRW6000611649) została zaklasyfikowana jako naturalna część wód. Powyższa JCWP jest monitorowana, jej stan jest zły, a możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, jakimi są osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego, zagrożona. Ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty ustalono mniej rygorystyczne cele, a termin osiągnięcia dobrego stanu wyznaczono na rok 2027.

5.1.6. Warunki klimatyczne

Według klasyfikacji klimatyczno-rolniczej opracowanej przez Gumińskiego (1948) [1.2.32], analizowany teren położony jest w granicach XV dzielnicy klimatycznej (dzielnica częstochowsko-kielecka).

Zasadniczy wpływ na kształtowanie się warunków klimatycznych na terenie miasta, jak również w obrębie omawianego terenu, mają wpływy oceaniczne masy powietrza. Sporadycznie uwidacznia się także oddziaływanie zwrotnikowego powietrza, docierające tu od południowego zachodu przez Bramę Morawską. W chłodnej porze roku warunki klimatyczne kształtują także zimne masy powietrza arktycznego z północy.

Wilgotność względna powietrza waha się od 68 do 84%. Średnia temperatura stycznia wynosi ok. -3°C, lipca +16,8 °C, natomiast roczna +8,12 °C. Średnia roczna suma opadów wynosi ok. 723 mm, przy czym najwyższe opady są w lipcu, a najniższe w lutym. Bytom, podobnie jak i cały obszar aglomeracji Górnośląskiej, cechuje także dość długi okres zalegania pokrywy śnieżnej oraz stosunkowo duża jej przeciętna grubość w porównaniu do nizinnych terenów Polski środkowej.

Warunki aerosanitarne

Bezpośrednio na przedmiotowym terenie nie jest prowadzony monitoring jakości powietrza.

Na warunki aerosanitarne na przedmiotowym terenie mają między innymi wpływ zanieczyszczenia pochodzące z emitorów punktowych, a także liniowych. Do punktowych źródeł zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego należą zabudowania, w obrębie których dochodzi do emisji szkodliwych związków powstających w procesie grzewczym (tzw. zjawisko „niskiej emisji”). Zabudowa, najczęściej o charakterze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej koncentruje się w centralnej części terenu opracowania, ponadto występuje wzdłuż większych ciągów komunikacyjnych, w tym ul. Suchogórskiej i ul. Krzemiennej. Liniowymi źródłami emisji zanieczyszczeń są natomiast ciągi komunikacyjne. W granicach terenu opracowania należy zaliczyć tu w pierwszej kolejności ul. Suchogórską. Nie można tu jednak pominąć wpływu, jaki na teren opracowania może wywierać odległa o zaledwie kilkanaście do kilkudziesięciu metrów autostrada A1. Poza tym w granicach opracowania znajdują się liczne drogi mające charakter dróg lokalnych i wykorzystywane są głównie w celu dojazdów do posesji. Natężenie ruchu, a więc i emisja zanieczyszczeń komunikacyjnych są zmienne w czasie. Nasilają się zwłaszcza w dni robocze, w godzinach szczytu, podczas dojazdów do miejsc pracy i nauki oraz powrotów do miejsc zamieszkania.

Zanieczyszczenia bytowe, komunikacyjne i przemysłowe mogą być również nawiewane z terenów przyległych, choć w najbliższym otoczeniu terenu opracowania brak większych zakładów przemysłowych.

5.1.7. Warunki florystyczno-faunistyczne

Siedliska przyrodnicze i szata roślinna

Zgodnie z podziałem Polski na regiony geobotaniczne według Matuszkiewicza (2008a) [1.2.33] obszar planu jest zlokalizowany w zasięgu następujących jednostek:

Prowincja Środkowoeuropejska,

Podprowincja Środkowoeuropejska Właściwa,

Dział Wyżyn Południowopolskich (C),

Kraina Górnoląska (C.3.),

Okręg Górnoląski Właściwy (C.3.1.),

Podokręg Zabrzeńsko-Tarnogórski (C.3.1.a) – w części zachodniej

Podokręg Bytomsko-Mysłowicki (C.3.1.n) – w części wschodniej

Do potencjalnej roślinności naturalnej terenu objętego projektem m.p.z.p. zaliczają się zbiorowiska leśne należące do żyznych buczyn *Dentario enneaphyllidis–Fagetum*. Pierwotnie mogły one występować niemal na całym terenie opracowania, z wyjątkiem krańców wschodnich, gdzie występował środkowoeuropejski acidofilny las dębowy *Calamagrostio-Quercetum* (Matuszkiewicz 2008b) [1.2.34].

Na przestrzeni lat, pod wpływem działalności człowieka, pierwotne siedliska przyrodnicze obszaru opracowania, jak również towarzysząca im szata roślinna, fauna i mykobiota uległy znaczącym przekształceniom. W chwili obecnej zbiorowiska naturalnej roślinności potencjalnej nie występują na przedmiotowym terenie, nawet w zubożałej czy fragmentarycznej postaci. Nieliczne zadrzewienia w granicach terenu opracowania mają raczej małą powierzchnię i zwykle w niczym nie przypominają buczyn, jakie powinny na tym terenie występować. Z uwagi na fakt, że zadrzewienia zachowały się głównie w dolinach cieków (zwłaszcza bezimiennego cieku w zachodniej części terenu opracowania) mimo ich szczątkowego charakteru nawiązują raczej do łęgów, niż buczyn.

Niewielkie skupiska drzew i krzewów oraz pojedyncze drzewa wchodzą także w skład płatów zieleni urządzonej w rejonie zabudowy oraz ciągów komunikacyjnych.

Ze względu na aktualne zagospodarowanie terenu, dużą powierzchnię na obszarze objętym projektem planu zajmują tereny rolne, użytkowane przede wszystkim jako pola orne. Na większości terenu opracowania przyjmują one formę pól raczej małych, poprzedzielanych licznymi miedzami, co stanowi dogodniejsze siedlisko dla roślin i zwierząt, niż wielkoobszarowe pola w północno-zachodniej części terenu opracowania. Jeśli ponadto mozaika drobnych pól uzupełniona jest o choćby niewielkie śródpolne zadrzewienia, znacząco zwiększa to ich wartość przyrodniczą.

Na obszarze objętym projektem planu w otoczeniu cieków, rowów i w podmokłych obniżeniach terenu wykształcają się zbiorowiska roślin wilgociolubnych (higrofilnych). Należy do nich np. szuwar trzcinowy występujący na przykład w dolinie Potoku Rokitnickiego i jego dopływów. Tam też notowana jest pałka szerokolistna *Typha latifolia*, inny gatunek trawy tworzący szuwały. Szuwały wykształcają się

również wokół niewielkich zbiorników wodnych o charakterze oczek wodnych obecnych w terenie. Dotyczy to głównie zbiorników zidentyfikowanych w jednostkach 11MN i 30 MN. W terenie brak innych zbiorników wodnych. Okresowe zastoiska wody mogą pojawiać się w wyniku intensywnych i długotrwałych deszczy lub roztopów w lokalnych obniżeniach terenu. Ich charakter jest jedynie tymczasowy i takie zastoiska szybko zanikają, zwłaszcza w obrębie pól uprawnych. Dłużej utrzymywać się mogą na terenach pokrytych roślinnością, zwłaszcza zadrzewionych i zacienionych, gdzie jednak również mają okresowy charakter i nie mają wielkiego znaczenia jako siedliska roślin i zwierząt, choć w obrębie zadrzewień w obniżeniach terenu mogą pojawiać się zgrupowania roślin preferujących wilgotniejsze podłoże.

W miejscach znacząco czy stosunkowo niedawno przekształconych przez człowieka występuje roślinność ruderalna. Do zajmowanych przez te fitocenozy siedlisk zaliczają się np. przydroża, biologicznie czynne nawierzchnie ciągów komunikacyjnych, parkingów, placów, nieużytkowane tereny wokół zabudowań, składowiska, wysypiska odpadów z ogrodów, wydeptywane i rozjeżdżane powierzchnie gruntowe, a także m.in. tak specyficzne biotopy jak szczeliny pomiędzy płytami chodnikowymi czy spękania w utwardzanych nawierzchniach lub betonowych elementach ogrodzeniach. Obok pospolitych gatunków rodzimych (bylica pospolita *Artemisia vulgaris*, podbiał pospolity *Tussilago farfara*) w miejscach nieużytkowanych występują także powszechnie rośliny obcego pochodzenia, w tym zaliczana do gatunków inwazyjnych kanadyjska *Solidago canadensis*.

Obecnie znaczne powierzchnie na terenie opracowania zajmuje zieleń urządzona, do której zaliczają się m.in. ogrody przydomowe, nasadzenia zieleni towarzyszące innym zabudowaniom, ciągom komunikacyjnym, skwery, trawniki, żywopłoty itp. Cechą charakterystyczną tworzących się tam zbiorowisk roślinnych jest znaczny udział obcych gatunków nasadzanych oraz stała presja człowieka polegająca na kształtowaniu wytwarzających się tu fitocenoz (usuwanie „chwastów”, koszenie, dosadzanie/dosiewanie gatunków egzotycznych, formowanie poprzez przycinanie krzewów i drzew, itp.).

Fauna

Na opisywanym terenie fauna kształtuje się typowo dla obecnych tu siedlisk, a więc niskiej zabudowy, zadrzewień, łąk i pól uprawnych.

Z obszarami zabudowanymi związane są przede wszystkim synantropijne gatunki ptaków, z których wiele odbywa lęgi w różnorodnych niszach budynków. Są to oknówka *Delichon urbicum*, jerzyk *Apus apus*, wróbel *Passer domesticus*, szpak *Sturnus vulgaris*, sroka *Pica pica* i sierpówka *Streptopelia decaocto*.

Inne gatunki związane są z rozległymi terenami otwartymi. W stanie obecnym w terenie powszechnie występują tereny rolne, brak ich praktycznie wyłącznie w części centralnej i południowo-zachodniej. Tereny takie stwarzają dogodne warunki do bytowania trznadla *Emberiza citrinella*, skowronka *Alauda arvensis* i bażanta *Phasianus colchicus*, który jest ptakiem obcego pochodzenia, wsiedlanym do środowiska naturalnego przez koła łowieckie. W krajobrazie tym pojawiają się też kurki *Corvus corax*. Wśród pól spotykane są również sarny *Capreolus capreolus*.

Zadrzewienia w terenie są rzadkie i zajmują niewielkie powierzchnie. Związane są z nimi m. in. kosy *Turdus merula* i sójki *Garrulus glandarius*. Zadrzewienia dają też schronienie wcześniej wspomnianym sarnom.

Wśród fauny przedmiotowego terenu, podobnie jak i na innych obszarach, najliczniej reprezentowane są bezkręgowce, w tym przede wszystkim owady i pajęczaki, przy mniejszym udziale m.in. mięczaków, skorupiaków, pierścienic i nicieni. Najliczniejszą, a przy tym najbardziej zróżnicowaną grupę stanowią owady, należące do różnych grup systematycznych, takich jak np. motyle (syn. łuskoskrzydłe, np. latolistek cytrynek *Gonepteryx rhamni*), prostoskrzydłe, chrząszcze (tęgopokrywe), muchówki, błonkówki (syn. błonkoskrzydłe), pluskwiaki (np. kowal bezskrzydły *Pyrhocoris apterus*).

5.1.8. Walory krajobrazowe i kulturowe

Pomimo, iż teren objęty projektem m.p.z.p. położony jest w granicach administracyjnych miasta przemysłowego jakim jest Bytom, dominuje tu krajobraz kulturowy o charakterze rolniczym. Zabudowa o charakterze jednorodnym dominuje w centralnej i południowo-zachodniej części terenu opracowania. Z zabudową bezpośrednio sąsiadują pola uprawne. Na przeważającej części obszaru dość niewielkie, rozdzielone licznymi miedzami. Pola uprawne o większych powierzchniach znajdują się praktycznie wyłącznie w części północno-zachodniej. Lokalnie krajobraz wzbogacają niewielkie zadrzewienia, obecne głównie w części południowo-zachodniej terenu opracowania, a także doliny cieków: bezimiennego cieku przepływającego na zachodzie, oraz Potoku Rokitnickiego wraz z dopływami na wschodzie.

Charakterystycznym elementem lokalnego krajobrazu jest przebiegająca na nasypie autostrada A1, przebiegająca poza obszarem opracowania, za jego południową granicą. Autostrada jest na tym odcinku obudowana nieprzezroczystymi ekranami akustycznymi.

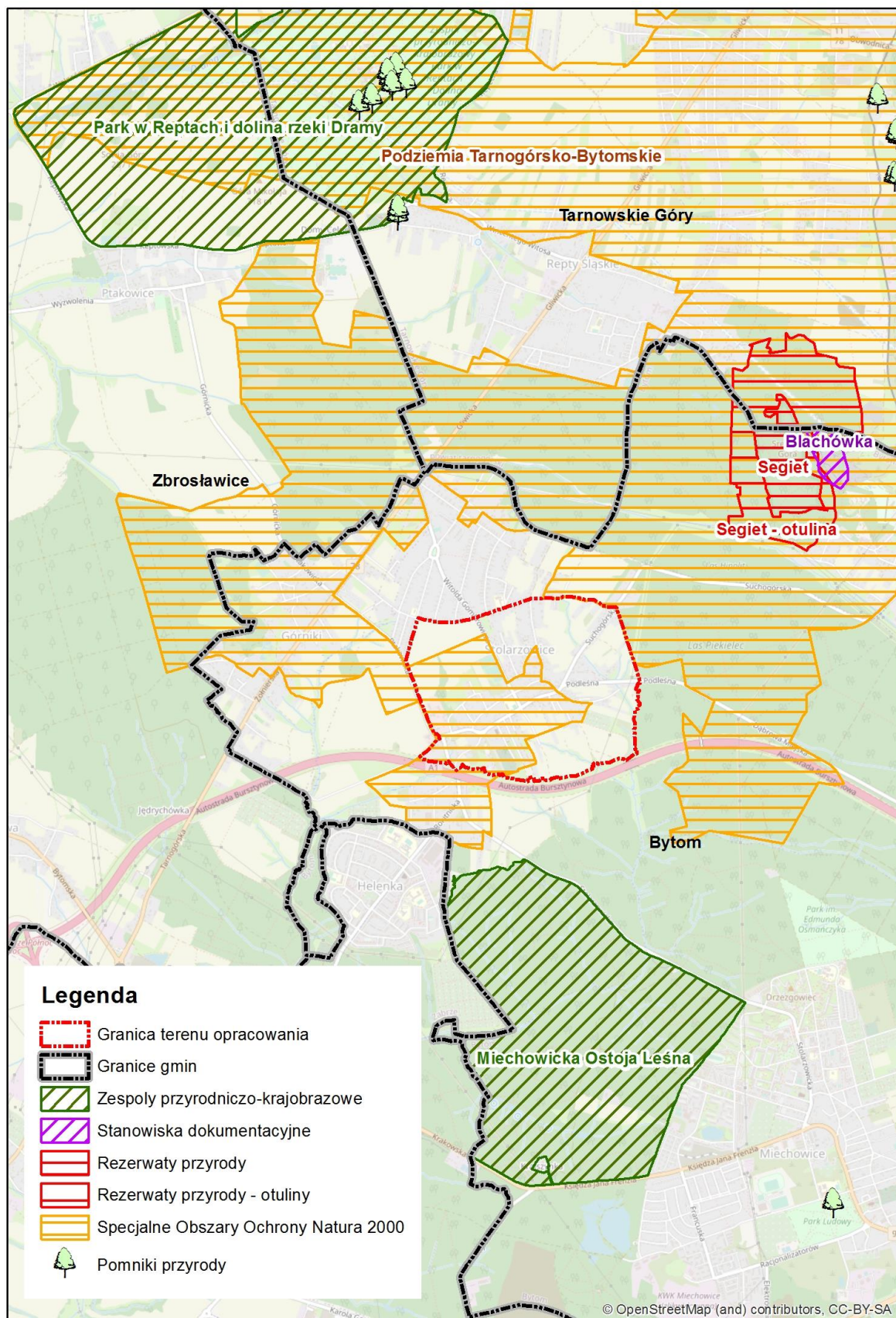
Walory krajobrazowe terenu opracowania podnosi także obecność licznych obiektów zabytkowych. Do rejestru zabytków Województwa Śląskiego wpisano dwór i spichlerz przy ul. Suchogórskiej. Liczne obiekty wpisano do gminnej ewidencji zabytków: m.in. budynek Straży Pożarnej, przedszkole, szkoła, zespół kościoła pw. Chrystusa Króla, a także liczne domy, ich osiedla i zespoły bloków. Zlokalizowane są one głównie przy ul. Suchogórskiej, ale także ul. Przyjemnej, ul. Powstańców i pl. Witkiewicza. Ochroną

terenie obszaru „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” odnotowano hibernacje 9 gatunków nietoperzy, w tym dwóch gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG tj. nocka dużego *Myotis myotis* (kod 1324) i nocka Bechsteina *Myotis bechsteinii* (1323). Do pozostałych stwierdzonych tu, zimujących nietoperzy należą: nocek Natterera *Myotis nattereri*, nocek wąsatek *Myotis mystacinus*, nocek Brandta *Myotis brandtii*, nocek rudy *Myotis daubentonii*, mroczek późny *Eptesicus serotinus*, gacek brunatny *Plecotus auritus* i gacek szary *Plecotus austriacus*. Obiekt zasiedlany jest przez nietoperze także w sezonie letnim. W okresie poza hibernacyjnym na terenie omawianego obszaru Natura 2000 występują trzy dodatkowe gatunki: borowiec wielki *Nyctalus noctula*, karlik malutki *Pipistrellus pipistrellus* i karlik większy *Pipistrellus nathusii*. Obszar „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” jest największym miejscem zimowania nietoperzy na Górnym Śląsku [1.2.35].

W obszarze Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”, ale poza terenem objętym projektem m.p.z.p., występują także siedliska przyrodnicze wymienione w Załączniku I Dyrektywy Rady 92/43/EWG w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory. Zaliczają się do nich: żyzne buczyny (9130), kwaśne buczyny (9110), ciepłolubne buczyny storczykowe (9150), murawy galmanowe (6130), grąd środkowoeuropejski i subkontynentalny (9170) oraz starorzecza i naturalne eutroficzne zbiorniki wodne ze zbiorowiskami z *Nymphaea*, *Potamogeton* (3150). Stanowisko w rezerwacie „Segiet”, choć od pewnego czasu niepotwierdzone, miał także obuwik pospolity *Cypripedium calceolus* (kod 1902), storczyk wymieniony w Załączniku II tej dyrektywy.

Do obiektów chronionych w rozumieniu *ustawy o ochronie przyrody*, położonych poza terenem opracowania, ale usytuowanych w niedalekiej odległości od jego granic, zaliczają się:

- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Miechowska Ostoja Leśna” (usytuowany ok. 0,6 km w kierunku południowym od granic charakteryzowanego obszaru),
- zespół przyrodniczo-krajobrazowy „Park w Reptach i Dolina rzeki Dramy” (usytuowany ok. 2,8 km w kierunku na północnym od granic charakteryzowanego obszaru),
- stanowisko dokumentacyjne „Kamieniołom Blachówka” (ok. 1,7 km na północny wschód),
- otulina rezerwatu przyrody „Segiet” (ok. 1,0 km na północny wschód),
- rezerwat przyrody „Segiet” (ok. 1,3 km na północny wschód).

Rys. 5. Lokalizacja terenu objętego projektem m.p.z.p. na tle obszarów chronionych

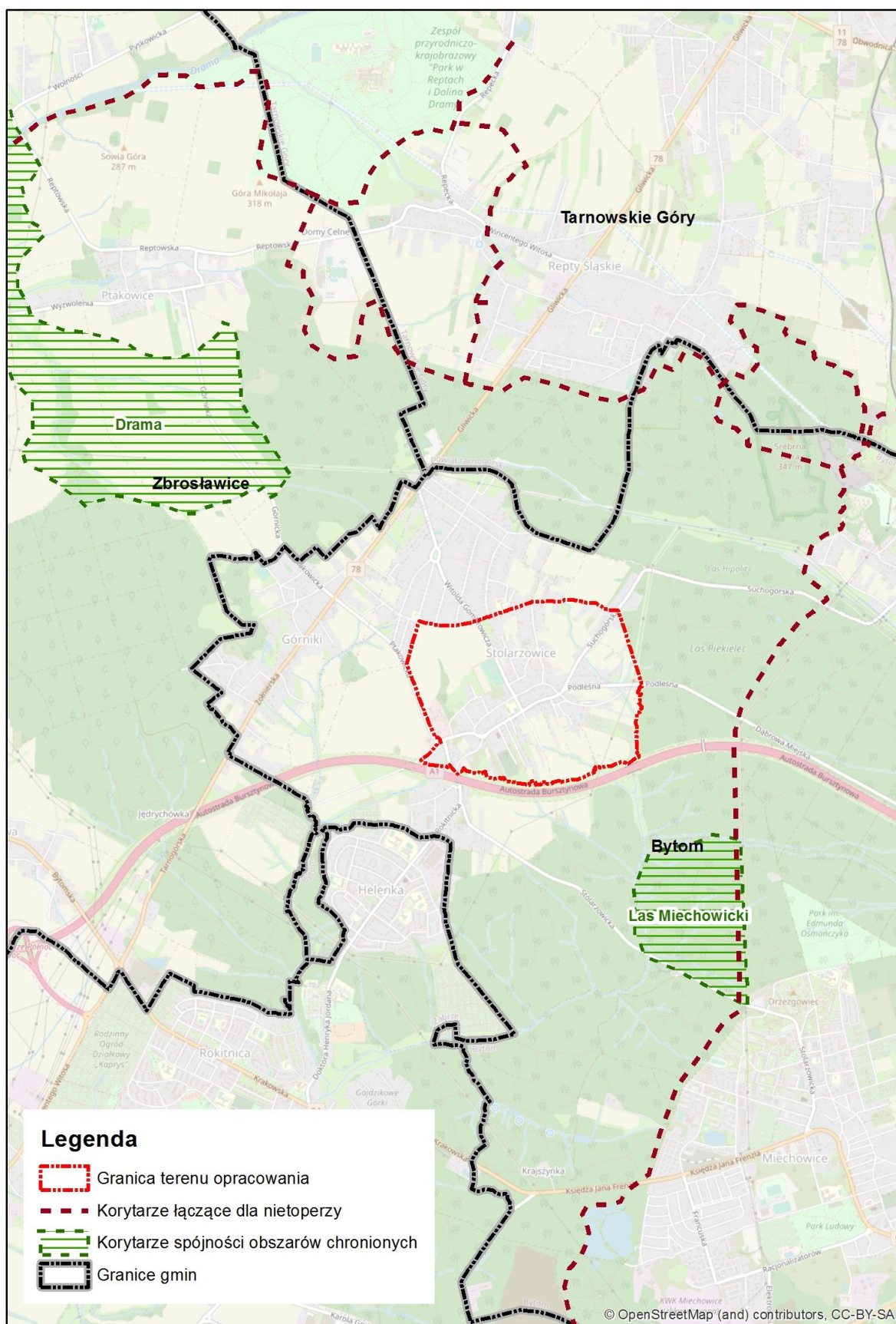
5.1.10. Powiązania przyrodnicze terenu z obszarami otaczającymi

Z uwagi na charakter zagospodarowania i sąsiedztwo obszarów zurbanizowanych, teren opracowania nie pełni obecnie istotnych funkcji jako szlak migracji. W jego granicach nie wyznaczono także żadnych korytarzy ekologicznych [1.2.37]. W ujęciu lokalnym funkcję korytarzową mogą pełnić niewielkie cieki, zwłaszcza Potok Rokitnicki, przepływający w części wschodniej. Ponadto treny otwarte we wschodniej części terenu opracowania pozostają w ekologicznej łączności rozległymi kompleksami leśnymi, rozciągającymi się za wschodnią granicą terenu opracowania. W łączności ekologicznej pozostają również dość rozległe kompleksy pól uprawnych w północno-zachodniej części terenu opracowania.

Najpoważniejszą barierę w migracji w tym rejonie stanowi przebiegająca nieco poniżej południowej granicy opracowania autostrada A1, choć organizmy żywe, wliczając w to ssaki kopytne są w stanie przekroczyć ją pod mostem na Potoku Rokitnickim lub dużym przejściem nadziemnym dla zwierząt, położonym ok. 0,4 km na wschód od granic opracowania.

Położone najbliżej względem omawianego terenu są korytarze spójności obszarów chronionych (korytarz Las Miechowski odległy o 0,7 km na południe i Drama odległy o 1,3 km na północny zachód), a także lokalne korytarze migracji nietoperzy, które przebiegają w odległości co najmniej 0,7 km od wschodniej granicy opracowania (rys. 7).

Warto również wspomnieć, iż niektóre liniowe struktury antropogeniczne, takie jak pobocza dróg także umożliwiają w pewnym stopniu rozprzestrzenianie się (migrację) gatunków. Dotyczy to jednak głównie pospolitych i wiatrosiewnych gatunków roślin. Ciągi komunikacyjne bywają także wykorzystywane przez gatunki inwazyjne.

Rys. 6. Lokalizacja terenu opracowania na tle korytarzy ekologicznych

5.2. Istniejące zagrożenia środowiska, a jego odporność na degradację i zdolność do samoregeneracji

Z problemem odporności środowiska na degradację wiąże się ściśle ocena jego zdolności do regeneracji. Zdolność do regeneracji najczęściej jest wyrażana długością czasu, jaki upływa między momentem ustania działania czynników odkształcających środowisko, a powrotem środowiska do stanu, który występował przed rozpoczęciem działania tych czynników. Uzupełniającym miernikiem jest różnica stanów środowiska w punkcie „początkowym” (przed oddziaływaniem) i końcowym („po regeneracji”) ponieważ środowisko rzadko wraca do stanu w pełni zgodnego ze stanem wyjściowym.

Tempo regeneracji ekosystemów zależy od wielu czynników. Wpływa na nie między innymi charakter naturalnych siedlisk, które tu niegdyś występowały oraz od stopnia przekształcenia pierwotnego środowiska. Generalnie można stwierdzić, że im wyższa jest odporność środowiska, tym większe są także jego możliwości regeneracyjne.

Środowisko terenu objętego opracowaniem w związku z wieloletnią działalnością człowieka uległo silnym i praktycznie nieodwracalnym przekształceniom. Obecnie do głównych antropogenicznych oddziaływań i zagrożeń środowiska przedmiotowego obszaru należą:

- przekształcenia powierzchni ziemi i środowiska gruntowego,
- zanieczyszczenie gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych,
- zanieczyszczenie powietrza,
- emisja hałasu,
- przekształcenia biocenoz,
- promieniowanie niejonizujące.

Przekształcenia powierzchni ziemi i środowiska gruntowego

Jednym z najbardziej widocznych przejawów przekształcenia środowiska naturalnego są zmiany w ukształtowaniu powierzchni ziemi oraz przeobrażeniu szaty roślinnej. W granicach opracowania roślinność rzeczywista zdecydowanie odbiega od potencjalnego stanu naturalnego.

Trwałe i praktycznie nieodwracalne przekształcenia powierzchni ziemi mają miejsce przede wszystkim na obszarach zabudowanych oraz w rejonach infrastruktury komunikacyjnej, gdzie powierzchnie biologicznie czynne były niwelowane i zajmowane na rzecz zabudowań oraz powierzchni utwardzonych i szczelnych.

Oddziaływaniem związanym z przyrostem powierzchni szczelnych było i jest również zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnych, co prowadzi do ograniczenia możliwości infiltracji wód w głąb ziemi i równocześnie jest związane ze wzrostem spływu wód deszczowych z terenów utwardzonych.

Do przekształceń środowiska gruntowego dochodzi także na terenach przez dłuższy czas użytkowanych jako obszary rolne, zwłaszcza w obrębie pól ornych. Zabiegi agrotechniczne, szczególnie te o intensywnym charakterze (np. nawożenie mineralne, głęboka orka), powodują zmiany właściwości gleb pokrywających obszary upraw.

Obecnie czynnikiem wpływającym na grunty w granicach opracowania jest także oddziaływanie mechaniczne w postaci rozjeżdżania czy też wydeptywania.

Zanieczyszczenie gruntu, wód powierzchniowych i podziemnych

Przyczyną zmian chemizmu gruntów czy wód są zanieczyszczenia przenikające z powietrza atmosferycznego, a także dostające się do nich wraz opadami atmosferycznymi. Do niekorzystnych z przyrodniczego punktu widzenia procedurów jest także bezprawne zaśmiecanie powierzchni zielonych. Grunty wzdłuż dróg na terenie opracowania są również narażone na zasolenie.

Na terenach rolnych problemem może być nadmierna chemizacja, związana głównie z nawożeniem oraz stosowaniem środków ochrony roślin czy np. desykantów i defoliantów.

Zgodnie z materiałami archiwalnymi [1.2.21] środowisko glebowe w Bytomiu w większości jest zanieczyszczone substancjami wprowadzonymi przez opady atmosferyczne i spaliny samochodowe, a główną przyczyną tego stanu są pyły, pary oraz gazy emitowane głównie przez zakłady przemysłowe, sektor energetyczny i transport. Na obszarze Bytomia stwierdza się zanieczyszczenie gleb metalami ciężkimi, wynikające zarówno z działalności przemysłowej, głównie górnictwa rud cynkowo-ołowiowych i ich przetwórstwa, jak i budowy geologicznej podłoża.

Zanieczyszczenia powietrza atmosferycznego

Z intensyfikacją zabudowy oraz nasileniem ruchu samochodowego bezpośrednio wiąże się problem emisji zanieczyszczeń do powietrza atmosferycznego. Warunki aerosanitarne na terenie są kształtowane zarówno przez czynniki wewnętrzne, istniejące w granicach opracowania, jak i zewnętrzne, mające źródło poza przedmiotowym terenem. Do najbardziej ruchliwych dróg w granicach opracowania zaliczają się ul. Suchogórska i ul. Ptakowicka, które w stanie istniejącym są już dość gęsto otoczone przez zabudowę.

Głównym źródłem zanieczyszczeń powietrza atmosferycznego na przedmiotowym terenie jest niska emisja związana z uzyskiwaniem energii cieplnej w domowych paleniskach oraz zanieczyszczenia komunikacyjne, których głównym źródłem jest ruch samochodowy. W pewnych okresach roku, zwłaszcza podczas niskiej wilgotności podłoża i panujących wysokich temperatur, uciążliwe bywać może także pylenie z dróg o nawierzchni nieutwardzonej.

Należy podkreślić, że warunki aerosanitarne charakteryzują się zmiennością w czasie i przestrzeni.

Najbliższa stacja systemu monitoringu powietrza Wojewódzkiego Inspektoratu Ochrony Środowiska w Katowicach znajduje się w Zabrze, przy ul. Skłodowskiej-Curie, w odległości ok. 8,4 km w kierunku południowym. Zgodnie z danymi udostępnianymi przez WIOŚ Katowice, w 2019 r. notowano przekroczenia norm dla tlenków azotu NO_x. Dla tlenków azotu najwyższe stężenia notowano w styczniu, październiku i listopadzie.

Emisja hałasu

Hałas należy do czynników, których bezpośredni wpływ jest ograniczony do czasu jego trwania. Pod tym względem środowisko wykazuje wysoką zdolność do regeneracji. Na terenie objętym m.p.z.p. do głównych źródeł hałasu należą przede wszystkim główne ciągi komunikacyjne, tj. pobliska autostrada A1, ul. Ptakowicka i ul. Suchogórska, a w niewielkim stopniu również ul. Rokitnicka.

Zgodnie z *Mapą akustyczną Bytomia* (2016) przekroczenia dopuszczalnego poziomu hałasu w porze dziennej mogą występować jedynie wzdłuż ul. Ptakowickiej i ul. Rokitnickiej, są to jednak przekroczenia bardzo nieznaczne, nie wyższe niż 5 dB. W porze nocnej przekroczenia praktycznie nie występują, notowane są jedynie w bardzo ograniczonym zakresie przy ul. Rokitnickiej.

Ogólnie najwyższe poziomy hałasu w dzień występują w ciągu ul. Ptakowickiej i ul. Rokitnickiej, gdzie na krótkich odcinkach mogą dochodzić do 75 dB, w miarę oddalania się od drogi poziom hałasu szybko maleje. Poziomy hałasu drogowego wysokie są również przy ul. Suchogórskiej i mogą wynosić do 70 dB. Należy podkreślić, iż obszarami najbardziej narażonymi na oddziaływanie akustyczne ulic jest pierwsza linia zabudowy.

W części południowej obszaru opracowania zaznacza się wpływ autostrady A1. Hałas z nią związany może w granicach opracowania osiągać 60-75 dB.

Przedstawiony do oceny projekt m.p.z.p. przewiduje wprowadzenie nowej zabudowy. W przeważającej większości zabudowa ta lokalizowana jest poza terenami, na których obecnie występują przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Ulice, przy których notuje się przekroczenia są obecnie praktycznie całkowicie otoczone istniejącą zabudową. Nowa zabudowa mieszkaniowa w jednostkach 24-25 MN może pozostawać pod wpływem oddziaływania akustycznego autostrady A1 i możliwe jest tam notowanie przekroczeń dopuszczalnych norm hałasu. Dla działek leżących najbliżej autostrady wydane zostały decyzje o warunkach zabudowy. W procedurze tej uczestniczył Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach (Geolog Wojewódzki) i Minister właściwy ds. środowiska w Warszawie oraz geolog powiatowy. Uciążliwości związane z bliskim sąsiedztwem autostrady mogą być w przypadku omawianych działek ograniczane poprzez wprowadzanie zieleni izolacyjnej, co jest działaniem dopuszczonym na obszarze planu.

Przekształcenia biocenozy

Naturalna szata roślinna w granicach przedmiotowego terenu praktycznie już nie występuje. Jak nadmieniono w rozdziale 5.1.7. niniejszej prognozy, do naturalnej roślinności potencjalnej obszaru opracowania zaliczają się zbiorowiska leśne, których praktycznie brak na terenie opracowania. Zieleń wysoka ma postać niewielkich zadrzewień, które składem gatunkowym raczej nie nawiązują do roślinności potencjalnej. Rozległe tereny leśne znajdują się za wschodnią granicą terenu opracowania.

Obszar opracowania podlegał zmianom antropogenicznym od wieków. W ramach zagospodarowania został odlesiony i przeznaczony na cele osadnicze oraz związane z rolnictwem, hodowlą, a także z wydobywaniem surowców mineralnych. Znaczne powierzchnie zajęte zostały przez pola orne, a część terenu zabudowano. Dokonywane przez lata przekształcanie siedlisk przyrodniczych, użytkowanie rolnicze i rozwój zabudowy, pociągnęło za sobą głębokie zmiany w składzie gatunkowym roślin, zwierząt, grzybów i innych grup organizmów. Znacznemu uproszczeniu uległy również zależności troficzne oraz

inne powiązania ekologiczne. W efekcie tych zmian naturalne układy przyrodnicze zastąpione zostały układami antropogenicznymi. Obecnie charakter półnaturalny lub zbliżony do półnaturalnego mają jedynie istniejące na obszarze opracowania tereny zieleni towarzyszące ciekom wodnym. Przemianom uległy także takie typowo antropogeniczne siedliska i zbiorowiska jak pola uprawne i towarzyszące im agrocenozy, zmieniające się istotnie w warunkach intensywnej, nowoczesnej agrotechniki w stosunku do uprawianych ekstensywnie, „tradycyjnych” upraw polnych. Wpływ na to m.in. intensywna chemizacja, w tym zwalczanie niepożądanych z punktu widzenia człowieka roślin w uprawie, tzn. „chwastów” za pomocą herbicydów oraz stosowanie skutecznie oczyszczonego z diaspor chwastów materiału siewnego.

Szata roślinna obszarów zurbanizowanych narażona jest na działanie takich stresorów jak: zanieczyszczenie powietrza, zmiana chemizmu podłoża oraz związany z nią wzrost ciśnienia osmotycznego roztworu wodnego występującego w podłożu (wywołane m.in. posypywaniem ciągów komunikacyjnych solą drogową), a także uszkodzenia mechaniczne roślin spowodowane przez rozjeżdżanie lub wydeptywanie. W związku z powyższym tereny biologicznie czynne są w znacznej części porastane przez gatunki synantropijne, tworzące często specyficzne układy fitosocjologiczne, znacząco odbiegające od tych, które obserwowane są w warunkach naturalnych. Naturalna selekcja oraz wprowadzanie przez człowieka celowo dobranych gatunków i odmian uprawnych, odpornych na wspomniane wyżej czynniki stresowe i dobieranych ze względu na ich walory użytkowe, skutkuje nierzadko daleko idącą synantropizacją szaty roślinnej. Również i wśród fauny dominują pospolite i synantropijne gatunki zwierząt, przystosowane do funkcjonowania w warunkach miejskich.

Podsumowując, można stwierdzić, że w wyniku znacznych przeobrażeń środowiska przyrodniczego na omawianym terenie oraz istniejącej nadal ciągłej presji ze strony człowieka, samoistny (bez pomocy człowieka) powrót lokalnego środowiska do stanu pierwotnego jest praktycznie niemożliwy.

Promieniowanie niejonizujące

Promieniowaniem niejonizującym nazywamy takie promieniowanie, którego energia oddziałuje na każde ciało materialne (w tym także na ciało człowieka) nie powodując w nim procesu jonizacji. Związane jest ściśle ze zmianami pola elektromagnetycznego.

Promieniowanie niejonizujące uważa się obecnie za jedno z poważniejszych zanieczyszczeń środowiska. Promieniowanie powstaje przede wszystkim w wyniku działania sieci i urządzeń elektroenergetycznych, instalacji radiokomunikacyjnych, radionawigacyjnych i radiolokacyjnych oraz innych instalacji elektrycznych. Negatywny wpływ energii elektromagnetycznej przejawia się tak zwanym efektem termicznym, który, w przypadku silnych źródeł, może powodować zmiany biologiczne (np. zmianę właściwości koloidalnych w tkankach).

Źródła niejonizującego promieniowania elektromagnetycznego oddziałujące na środowisko mogą mieć charakter liniowy lub punktowy. Elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące występuje w zakresie częstotliwości od 1 Hz do 10^{16} Hz. Z punktu widzenia ochrony środowiska istotne znaczenie mają źródła liniowe na przykład linie elektroenergetyczne o napięciu znamionowym wynoszącym 110 kV lub wyższym oraz źródła punktowe, tj. urządzenia emitujące elektromagnetyczne promieniowanie niejonizujące w zakresie częstotliwości 0,1-300 000 MHz, do których należą:

- 1) stacje transformatorowe o napięciu znamionowym powyżej 110 kV,

2) urządzenia radiokomunikacyjne, radionawigacyjne i radiolokacyjne.

Intensywny rozwój źródeł pól elektromagnetycznych powoduje zarówno ogólny wzrost poziomu tła promieniowania elektromagnetycznego w środowisku, jak też powiększanie się liczby i powierzchni obszarów o podwyższonym poziomie natężenia promieniowania.

Zagrożenie promieniowaniem niejonizującym może być stosunkowo łatwo wyeliminowane lub ograniczone poprzez zapewnienie odpowiedniej separacji przestrzennej człowieka od pól przekraczających określone wartości graniczne.

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 30 października 2003 roku w sprawie dopuszczalnych poziomów pól elektromagnetycznych w środowisku oraz sposobów sprawdzania dotrzymania tych poziomów (Dz. U. 2003 r. Nr 192, poz. 1883) określa dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową odrębną wartość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego 50 Hz w wysokości 1 kV/m.

Dla pozostałych terenów, na których przebywanie ludności jest dozwolone bez ograniczeń wymienione wyżej rozporządzenie określa wysokość składowej elektrycznej pola elektromagnetycznego o częstotliwości 50 Hz w wysokości 10 kV/m, natomiast składowej magnetycznej w wysokości 60 A/m.

Dla pól elektromagnetycznych w zakresie częstotliwości 300 MHz do 300 GHz (zakres częstotliwości sieci telefonii komórkowej) dopuszczalna wartość składowej elektrycznej wynosi 7 kV/m, natomiast gęstość mocy 0,1 W/m².

W chwili obecnej przez teren objęty projektem planu przebiega napowietrzna linia elektroenergetyczna 400 kV Wilełopole – Joachimów + Rokitnica - Łagisza. Przecina ona połuniowo-wschodni skraj terenu opracowania.

Źródłem promieniowania niejonizującego są również anteny i stacje bazowe telefonii komórkowej. W granicach opracowania znajduje się jeden tego typu obiekt, ulokowany na wieży kościoła przy ul. Suchogórskiej 127 [1.2.44].

5.3. Potencjalne zmiany stanu środowiska w przypadku braku realizacji projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego

Teren opracowania nie jest objęty miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Poprzez brak realizacji ustaleń projektowanego m.p.z.p. rozumie się sytuację pozostawienia przedmiotowego obszaru w nieuporządkowanym stanie planistycznym. Dalsze zagospodarowanie tego terenu odbywać się może w sposób chaotyczny, w oderwaniu od uwarunkowań środowiskowych i bez stosowania zasad ochrony oraz kształtowania ładu przestrzennego, a także ochrony środowiska.

Przyrost nowych terenów zabudowanych przyczyni się do pogorszenia warunków aerosanitarnych i topoklimatycznych. Poszerzanie obszarów zabudowanych może być związane z lokalnym wzrostem emisji hałasu. Warunki aerosanitarnie, w tym jakość powietrza atmosferycznego, przedmiotowego terenu odznaczają się zmiennością w czasie i przestrzeni. Aktualnie możliwe jest ograniczenie zagrożeń dla środowiska wynikających z działalności człowieka poprzez realizację zapisów ocenianego dokumentu planistycznego. Poprawa stanu powietrza jest możliwa między innymi poprzez unowocześnienie szlaków komunikacyjnych (wymiana nawierzchni, ustawianie ekranów dźwiękoszczelnych), wyeliminowanie uciążliwych lub wadliwych urządzeń grzewczych na rzecz niskoemisyjnych kotłów oraz stosowaniu

proekologicznych źródeł energii w gospodarstwach domowych, czy też odpowiedniego składowania i utylizacji odpadów. Projekt m.p.z.p. ustala także szereg zasad ochrony i kształtowania ładu przestrzennego.

W przypadku braku wprowadzenia przewidzianej w projekcie ocenianego planu ochrony terenów położonych w dolinach cieków oraz innych, istniejących tu powierzchni zieleni może następować ich zagospodarowaniem w kierunku pozaprzrodniczym, co równałoby się utracie biotopów, ważnych dla zachowania lokalnej bioróżnorodności i właściwego funkcjonowania środowiska przyrodniczego. Brak wyznaczenia terenów zieleni nieurządzonej i urządzonej z kolei oznaczałoby pogorszenie się klimatu akustycznego w rejonie zabudowy chronionej akustycznie, położonej w sąsiedztwie ciągów komunikacyjnych o dużym natężeniu ruchu, do których zalicza się przede wszystkim przebiegający za południową granicą terenu opracowania odcinek autostrady A1.

Kwestią wymagającą szczegółowej analizy zdaniem autorów niniejszej prognozy jest natomiast wprowadzanie, zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej na tereny dotychczas niezabudowane (głównie rolnicze, rzadziej tereny zieleni nieurządzonej), położone w granicach obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” PLH240003. Rozwój zabudowy i w konsekwencji możliwe zawalenie się części podziemnych korytarzy, wykorzystywanych przez nietoperze, zostało zdefiniowane jako jedno z zagrożeń dla przedmiotu ochrony powyższego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych obszaru [1.2.36]. Kwestię tę omówiono szczegółowo w dalszej części niniejszej prognozy. Ponadto generalnie obszary o niestabilnym podłożu, do jakich zaliczają się tereny płytkiej eksploatacji, należą do niesprzyjających dla wprowadzania zabudowy.

6. Problemy ochrony środowiska istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności dotyczące obszarów podlegających ochronie na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody

6.1. Formy ochrony prawnej

6.1.1. Lasy ochronne

Lasy ochronne to obszary leśne podlegające ochronie ze względu na pełnione funkcje, określone w *ustawie o lasach* [1.2.5]. W granicach opracowania występują grunty leśne niezalesione. Zlokalizowane są w południowo-wschodniej części terenu opracowania i obejmują m.in. fragment doliny Potoku Rokitnickiego.

6.1.2. Zasoby wodne

Zasoby wodne podlegają ochronie na mocy ustawy *Prawo wodne* [1.2.7]. Ustawa reguluje gospodarowanie wodami zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju.

Ochronie podlegają między innymi wody podziemne i obszary ich zasilania. Ochrona ta polega na zmniejszaniu ryzyka zanieczyszczenia tych wód poprzez ograniczenie oddziaływania na obszary ich

zasilania oraz na utrzymywaniu równowagi zasobów tych wód.

Cały obszar objęty projektem m.p.z.p. znajduje się w zasięgu dwóch GZWP: Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 330 „Gliwice” oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 229 „Bytom”. Dla zbiorników tych projektuje się strefy ochronne, które w znacznej części pokrywają obszar objęty opracowaniem.

W przedstawionym do oceny projekcie planu wprowadzono zapisy służące ochronie wód podziemnych i powierzchniowych. W związku z tym należy przyjąć, że realizacja ustaleń planu nie przyczyni się do znaczącego pogorszenia się ich stanu.

6.1.3. Ustalenia wynikające z warunków korzystania z wód regionu wodnego

Przedmiotowy obszar znajduje się JCWP Bytomka (PLRW6000611649).

JCWP Bytomka (PLRW6000611649) została zaklasyfikowana jako naturalna część wód. Powyższa JCWP jest monitorowana, jej stan jest zły, a możliwość osiągnięcia celów środowiskowych, jakimi są osiągnięcie dobrego potencjału ekologicznego i dobrego stanu chemicznego, zagrożona. Ze względu na brak możliwości technicznych i dysproporcjonalne koszty ustalono mniej rygorystyczne cele, a termin osiągnięcia dobrego stanu wyznaczono na rok 2027.

Zgodnie z podziałem Polski na 172 Jednolite Części Wód Podziemnych (JCWPd) przedmiotowy teren pozostaje w zasięgu JCWPd nr 129 (kod PLGW6000129), należącej do regionu wodnego Górnej Odry.

Oceniany projekt planu wprowadza rozwiązania służące ochronie wód powierzchniowych i podziemnych. Wprowadza zakaz realizacji inwestycji mogących prowadzić do zanieczyszczenia wód podziemnych i wód powierzchniowych. Ustala ponadto:

- nakaz odprowadzania ścieków sanitarnych i deszczowych do kanalizacji miejskiej (do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej dopuszcza się odprowadzanie ścieków sanitarnych zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* oraz odprowadzanie wód opadowych i roztopowych zgodnie z *ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. Prawo wodne*),
- sukcesywną budowę rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej,
- nakaz stosowania urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe odprowadzane z terenów parkingów terenowych o powierzchni powyżej 0,1 ha,
- nakaz zachowania ciągłości systemu melioracji,
- w przypadku naruszenia istniejących urządzeń wodnych i melioracyjnych, tj. rowów otwartych oraz drenażu, nakaz przebudowy tych urządzeń lub budowy nowych,
- nakaz opóźniania spływu wód opadowych i roztopowych do odbiorników poprzez ich retencjonowanie we własnym zakresie w obrębie działki,
- nakaz zabezpieczenia drożności systemu odprowadzania wód na obszarze planu,
- nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu,
- nakaz zachowania istniejących cieków wodnych wraz z towarzyszącymi zadrzewieniami i roślinnością w naturalnej formie,

- ze względu na położenie obszaru planu w granicach: Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 330 Gliwice oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 329 Bytom, zakazuje się na tym obszarze:
 - a) realizacji inwestycji, które mogą zanieczyścić wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, odpady oraz emitowane pyły i gazy,
 - b) realizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska wodnego.

W związku z powyższym można uznać, iż realizacja zamierzeń planu przy zachowaniu wprowadzanych ustaleń nie powinna stwarzać zagrożenia dla osiągnięcia celów środowiskowych w/w jednolitych części wód powierzchniowych i podziemnych.

6.1.4. Złoża kopalin

Udokumentowane złoża kopalin podlegają ochronie na mocy ustawy *Prawo geologiczne i górnicze* [1.2.8].

Teren objęty projektem m.p.z.p. położony jest poza zasięgiem udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Usytuowany jest także poza granicami istniejących obszarów i terenów górniczych. W części południowo-zachodniej zlokalizowane są treny dawnej płytkiej eksploatacji rudnej.

6.1.5. Klimat akustyczny

Klimat akustyczny podlega ochronie na mocy rozporządzenia w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu [1.2.9].

W ramach ustaleń projektu *planu* przewiduje się wprowadzenie jednostek urbanistycznych, które zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem będą podlegały ochronie akustycznej. Dopuszczalne poziomy hałasu w środowisku dla poszczególnych obszarów zostały przedstawione w poniższej tabeli.

Tab. 1. Dopuszczalne poziomy hałas w środowisku powodowanego przez poszczególne grupy źródeł hałasu, z wyłączeniem hałasu powodowanego przez starty, lądowania i przeloty statków powietrznych oraz linie elektroenergetyczne wyrażone wskaźnikami L_{DWN} i L_N , które to wskaźniki mają zastosowanie do prowadzenia długookresowej polityki w zakresie ochrony przed hałasem (zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Środowiska z dnia 14 czerwca 2007 r. w sprawie dopuszczalnych poziomów hałasu w środowisku (tekst jednolity Dz. U. 2014, poz.112)

L.p.	Rodzaj terenu	Dopuszczalny długookresowy średni poziom dźwięku A w dB			
		Drogi lub linie kolejowe		Pozostałe obiekty i działalność będąca źródłem hałasu	
		L_{DWN} przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy	L_{DWN}^* przedział czasu odniesienia równy wszystkim dobom w roku	L_N^{**} przedział czasu odniesienia równy wszystkim porom nocy
1	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej b) Teren zabudowy związanej ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży	64	59	50	40
2	a) Tereny zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej i zamieszkania zbiorowego b) Tereny mieszkaniowo-usługowe c) Tereny rekreacyjno-wypoczynkowe	68	59	55	45

W ocenianym projekcie planu w zakresie **ochrony przed hałasem**:

1) wskazuje się tereny należące do poszczególnych rodzajów terenów, dla których określono dopuszczalne poziomy hałas, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*:

a) tereny oznaczone symbolami: 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN, 8MN, 9MN, 10MN, 11MN, 12MN, 13MN, 14MN, 15MN, 16MN, 17MN, 18MN, 19MN, 20MN, 21MN, 22MN, 23MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN, 29MN, 30MN, 31MN, 32MN, 33MN, 34MN, 35MN, na których obowiązują poziomy hałas jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodziną,

b) tereny oznaczone symbolami: 1MU, 2MU, 3MU, 4MU, 5MU, 6MU, 7MU, 8MU, 9MU, 2U, na których obowiązują poziomy hałas jak dla terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowo-usługowe,

c) teren oznaczony symbolem 10MU, na którym obowiązują poziomy hałas jak dla terenów przeznaczonych pod szpitale i domy opieki społecznej,

d) tereny oznaczone symbolami: 1U, 3U, na których obowiązują poziomy hałas jak dla terenów przeznaczonych pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,

e) tereny oznaczone symbolami: 1US, 1ZD, 2ZP, 4ZP, 5ZP, 6ZP, na których obowiązują poziomy hałas jak dla terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;

2) wprowadza się nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Ryzyko przekroczeń dopuszczalnych poziomów hałasu na omawianym terenie występuje praktycznie wyłącznie przy ciągach drogowych. Tereny te są już w stanie obecnym zabudowane, rozwój zabudowy planowany jest na terenach położonych w większej odległości od dróg, przez co będą one znacznie mniej narażone na ryzyko przekroczenia dopuszczalnych poziomów hałasu. Ponadto przy większych ciągach drogowych projektuje się wąskie pasy zieleni (1-3ZP i 7-8ZP) lub wprowadza tam zabudowę usługową i usługowo-mieszkaniową. Potencjalnie hałasem drogowym mogą być zagrożone budynki mieszkalne położone w południowych krańcach jednostek 24-25MN z uwagi na bliskość autostrady A1. Ogólnie nie należy spodziewać się znaczących przekroczeń, czy wręcz nie będą one występować, na co wskazuje również dokumentacja w posiadaniu Urzędu Miasta w Bytomiu (Analiza porealizacyjna dla zadania „Budowa autostrady A-1 – odcinek Piekary Śląskie – Maciejów (bez węzła) km PB 490+427.00 – 510+530 (=510+502), km obecny odc. 1c 0+900 – 21+147” wyk. BAAS Acoustics s.c., Profon Acoustic Tomasz Habrat). Na omawianym odcinku autostrady zastosowane zostały ekrany akustyczne. Ponadto dla jednostki 24MN i 25MN wydane zostały warunki zabudowy, uzgodnione z Regionalną Dyрекcją Ochrony Środowiska w Katowicach i Generalną Dyрекcją Dróg Krajowych i Autostrad w Katowicach. W przypadku jednostki 8MU jak wykazała cytowana dokumentacja zastosowanie ekranów akustycznych w pełni zabezpieczy zabudowę przed nadmiernym hałasem, ponadto charakter jednostki pozwala na takie projektowanie zabudowy (np. zabudowa usługowa w pierwszej linii zabudowy licząc od autostrady), które będzie dodatkowo ograniczało uciążliwości potencjalnie związane z bliskością autostrady.

Poza tym w analizowanym obszarze przekroczenia dopuszczalny poziomów hałasu, jeśli będą występować, będą bardzo nieznaczne i nie powinny stanowić istotnego problemu.

6.1.6. Grunty rolne i leśne

Grunty rolne i leśne podlegają ochronie z mocy *ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych* [1.2.6]. W obszarze opracowania występują powierzchnie leśne niezalesione, zlokalizowane w południowo-wschodniej części terenu opracowania, w większości stanowiące tereny zabudowane i użytkowane rolniczo.

Wszystkie grunty użytkowane w chwili obecnej w ramach gospodarki rolnej zostały wskazane w ocenianym projekcie planu do przekształcenia w tereny zabudowy lub tereny zielni nieurządzonej i urządzonej. Zmiana użytkowania tych obszarów w pierwszej kolejności wymagać będzie odrolnienia terenów rolnych zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, zgodnie z art. 7 *ustawy z dnia 3 lutego 1995 r. o ochronie gruntów rolnych i leśnych*.

6.1.7. Walory krajobrazowe i kulturowe

Walory krajobrazowe podlegają ochronie na mocy *ustawy o ochronie przyrody* [1.2.3], natomiast obiekty zabytkowe chronione są zgodnie z *ustawą o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami* [1.2.13].

Walory krajobrazowe, rozumiane jako wartości ekologiczne, estetyczne i kulturowe terenu oraz związanych z nim elementów przyrodniczych, ukształtowane przez siły przyrody lub w wyniku działalności człowieka, podlegają ochronie bez względu na to, czy są objęte szczególnymi formami ochrony.

W przedmiotowym terenie znaczną część zajmują obszary niezabudowane, głównie użytkowane rolniczo, a także zabudowa jednorodzinna. Ustalenia projektu m.p.z.p. zakładają kreowanie krajobrazu zurbanizowanego, poprzez rozwój terenów zabudowy, głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Zachodnią i wschodnią część terenu opracowania przebiegają dolny cieków. Doliny cieków pozostaną w dotychczasowym zagospodarowaniu, bądź zostaną zagospodarowane w kierunku terenów zieleni urządzonej.

W związku z rozwojem zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, głównie kosztem obszarów użytkowanych rolniczo może następować stopniowa zmiana lokalnego krajobrazu – z rolniczego na zurbanizowany w charakterze niskiej zabudowy jednorodzinnej z towarzyszącą zielenią.

Przedstawiony do oceny plan wprowadza zasady kształtowania krajobrazu obejmujące zakaz realizacji ogrodzeń pełnych z betonowych elementów prefabrykowanych i blach od strony dróg publicznych, ograniczenia dotyczące urządzeń i tablic reklamowych.

W obszarze planu występują obiekty zabytkowe, ujęte w gminnej ewidencji zabytków. Dla obiektów tych ustalono szczegółowe zasady ochrony:

Ustala się szczegółowe zasady ochrony: osiedla domów położonych przy ul. Przyjemnej 103, 105 i 107 (oznaczonych numerami: 1, 2 i 3), budynku stodoły położonego przy ul. Suchogórskiej 100 (oznaczonego numerem 7a), budynku Straży Pożarnej położonego przy pl. Stanisława Witkiewicza 1 (oznaczonego numerem 8), domu położonego przy ul. Suchogórskiej 103 (oznaczonego numerem 12):

1) nakaz: ochrony skali i formy architektonicznej budynków, kąta nachylenia i kształtu dachu, rozmieszczenia, proporcji i podziałów okien, detali architektonicznych;

2) zakaz:

- a) dokonywania przekształceń budynków powodujących obniżenie ich wartości historycznych,
- b) likwidacji lub zmiany proporcji i kształtu otworów okiennych i drzwiowych,
- c) docieplania zewnętrznego i tynkowania ceglanych elewacji i ich detali architektonicznych, z zastrzeżeniem pkt 3 lit. d,
- d) stosowania materiałów typu siding, blacha trapezowa i falista, dachówka bitumiczna,
- e) umieszczania na elewacjach frontowych budynków elementów, takich jak: anteny, klimatyzatory, przewody natynkowe;

3) dopuszczenie:

- a) przebudowy, a także zmiany sposobu użytkowania obiektu pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty historycznych cech stylowych obiektu, takich jak: kąt nachylenia i kształt dachu oraz rozmieszczenie, proporcje i podziały okien, jak również detale architektoniczne,

- b) wymiany stolarki okiennej z zachowaniem pierwotnych podziałów,
- c) stosowania rozwiązań, które nie spowodują utraty walorów zabytkowych obiektu i plastyki elewacji,
- d) tynkowania fragmentów elewacji nie pokrytych cegłą, z zachowaniem plastyki elewacji i zastosowaniem tynku w kolorze naturalnego tynku cementowo-wapiennego,
- e) stosowania – jako pokrycia dachu – wyłącznie papy, dachówki ceramicznej, blachodachówki, blachy płaskiej, wyłącznie w kolorze czerwono-brunatnym lub ciemnoszarym,
- f) dla budynku położonego przy ul. Przyjemnej 103, odtworzenia oryginalnych, historycznych proporcji i kształtu otworów okiennych oraz części ceglanej elewacji wtórnie otynkowanej,
- g) dla budynku położonego przy ul. Suchogórskiej 103, odtworzenia oryginalnych, historycznych kształtów zamurowanych wtórnie otworów okiennych i odtworzenia oryginalnego, historycznego kształtu otworu drzwiowego.

Ustala się szczegółowe zasady ochrony: domów położonych przy ul. Powstańców 31 i 27 (oznaczonych numerami: 4 i 5), domów położonych przy ul. Suchogórskiej 108 i 100 (oznaczonych numerami: 6 i 7), budynku przedszkola i Urzędu Miejskiego położonego przy pl. Stanisława Witkiewicza 2 (oznaczonego numerem 9), budynku szkoły położonego przy ul. Suchogórskiej 98 (oznaczonego numerem 10), zespołu bloków położonych przy ul. Suchogórskiej 37, 35 i 33 (oznaczonych numerami: 13, 14 i 15):

1) nakaz:

- a) ochrony skali i formy architektonicznej budynków, kąta nachylenia i kształtu dachu, rozmieszczenia, proporcji i podziałów okien, detali architektonicznych,
- b) zachowania historycznej formy ogrodzenia budynku przedszkola i Urzędu Miejskiego położonego przy pl. Stanisława Witkiewicza 2 (oznaczonego numerem 9);

2) zakaz:

- a) dokonywania przekształceń budynków powodujących obniżenie jego wartości historycznych,
- b) likwidacji lub zmiany proporcji i kształtu otworów okiennych i drzwiowych,
- c) tynkowania budynku z zastosowaniem tynku w kolorach jaskrawych lub fosforyzujących,
- d) stosowania materiałów typu siding, blacha trapezowa i falista, dachówka bitumiczna,
- e) umieszczania na elewacjach frontowych budynku elementów, takich jak: anteny, klimatyzatory, przewody natynkowe;

3) dopuszczenie:

- a) przebudowy, a także zmiany sposobu użytkowania obiektów pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty historycznych cech stylowych obiektu, takich jak: kąt nachylenia i kształt dachu oraz rozmieszczenie, proporcje i podziały okien, jak również detale architektoniczne,
- b) wymiany stolarki okiennej z zachowaniem pierwotnych podziałów,
- c) stosowania rozwiązań, które nie spowodują utraty walorów zabytkowych obiektu i plastyki elewacji,
- d) stosowania – jako pokrycia dachu – wyłącznie papy, dachówki ceramicznej, blachodachówki, blachy płaskiej, wyłącznie w kolorze czerwono-brunatnym lub ciemnoszarym,

- e) dla budynku położonego przy ul. Suchogórskiej 100, odtworzenia oryginalnego, historycznego kształtu zamurowanego wtórnie otworu okiennego;
- 4) zakazy wymienione w pkt 2 lit. a, b nie dotyczą budynku sali gimnastycznej szkoły położonej przy ul. Suchogórskiej 98.

Ustala się szczegółowe zasady ochrony: kościoła pw. Chrystusa Króla (oznaczonego numerem 11), plebanii (oznaczonej numerem 11a):

- 1) nakaz ochrony skali i formy architektonicznej budynków, kąta nachylenia i kształtu dachu, rozmieszczenia, proporcji i podziałów okien, detali architektonicznych,
- 2) zakaz:
 - a) dokonywania przekształceń budynków powodujących obniżenie jego wartości historycznych,
 - b) likwidacji lub zmiany proporcji i kształtu otworów okiennych i drzwiowych,
 - c) tynkowania budynku z zastosowaniem tynku w kolorach jaskrawych lub fosforyzujących,
 - d) stosowania materiałów typu siding, blacha trapezowa i falista, dachówka bitumiczna,
 - e) umieszczania na elewacjach frontowych budynku elementów, takich jak: anteny, klimatyzatory, przewody natynkowe;
- 3) dopuszczenie:
 - a) przebudowy, a także zmiany sposobu użytkowania obiektów pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty historycznych cech stylowych obiektu, takich jak: kąt nachylenia i kształt dachu oraz rozmieszczenie, proporcje i podziały okien, jak również detale architektoniczne,
 - b) wymiany stolarki okiennej z zachowaniem pierwotnych podziałów,
 - c) stosowania rozwiązań, które nie spowodują utraty walorów zabytkowych obiektu i plastyki elewacji,
 - d) stosowania – jako pokrycia dachu – wyłącznie papy, dachówki ceramicznej, blachodachówki, blachy płaskiej, wyłącznie w kolorze czerwono-brunatnym lub ciemnoszarym.

Ustala się strefę ochrony konserwatorskiej zespołu kościoła pw. Chrystusa Króla, obejmującą: kościół (oznaczony numerem 11), plebanię (oznaczoną numerem 11a), ogrodzenie, pietę, grotę, starodrzew:

- 1) nakaz:
 - a) zachowania i utrzymania w historycznej formie wynikającej z dokumentacji konserwatorskiej elementów otoczenia kościoła i plebanii, obejmującego: pietę oraz grotę,
 - b) zachowania historycznej formy ogrodzenia,
 - c) utrzymania i rewitalizacji zieleni wokół zespołu kościoła pw. Chrystusa Króla, w tym wartościowego starodrzewu,
 - d) dostosowania elementów oświetlenia obiektów małej architektury do charakteru założenia;
- 2) zakaz lokalizowania od strony przylegających dróg publicznych innych obiektów lub zieleni przesłaniającej obiekty chronione.

Ochronie, o której mowa w ust. 4 podlega obiekt małej architektury – rzeźba figury Matki Boskiej z Dzieciątkiem z końca XIX w., zlokalizowany naprzeciw budynku położonego przy ul. Suchogórskiej 68 w Bytomiu, dla którego ustala się szczegółowe zasady ochrony:

- 1) nakaz utrzymania obiektu w historycznej formie;
- 2) zakaz lokalizowania od strony ul. Suchogórskiej i ul. Piastów Śląskich innych obiektów lub zieleni przesłaniającej obiekt chroniony.

Na obszarze planu ustanawia się ochronę budynku o wartościach kulturowych, położonego przy ul. Witolda Gombrowicza 1, dla którego ustala się szczegółowe zasady ochrony:

- 1) nakaz ochrony skali i formy architektonicznej budynku, kąta nachylenia i kształtu dachu, rozmieszczenia, proporcji i podziałów okien, detali architektonicznych;
- 2) zakaz:
 - a) dokonywania przekształceń budynku powodujących obniżenie jego wartości historycznych,
 - b) likwidacji lub zmiany proporcji i kształtu otworów okiennych i drzwiowych,
 - c) docieplania zewnętrznego i tynkowania ceglanych elewacji i ich detali architektonicznych, z zastrzeżeniem pkt 3 lit. d,
 - d) umieszczania na elewacjach frontowych budynku elementów, takich jak: anteny, klimatyzatory, przewody natynkowe;
- 3) dopuszczenie:
 - a) przebudowy, a także zmiany sposobu użytkowania obiektu pod warunkiem, że działania te nie spowodują utraty historycznych cech stylowych obiektu, takich jak: kąt nachylenia i kształt dachu oraz rozmieszczenie, proporcje i podziały okien, jak również detale architektoniczne;
 - b) wymiany stolarki okiennej z zachowaniem pierwotnych podziałów,
 - c) stosowania rozwiązań, które nie spowodują utraty walorów zabytkowych obiektu i plastyki elewacji,
 - d) tynkowania fragmentów elewacji nie pokrytych cegłą, z zachowaniem plastyki elewacji,
 - e) stosowania – jako pokrycia dachu – wyłącznie papy, dachówki ceramicznej, blachodachówki, blachy płaskiej, wyłącznie w kolorze czerwono-brunatnym lub ciemnoszarym,
 - f) odtworzenia oryginalnych, historycznych kształtów i rozmieszczenia zamurowanych wtórnie otworów okiennych i drzwiowych,
 - g) odtworzenia oryginalnej, historycznej elewacji.

Na obszarze planu występuje schron bojowy Regelbau 116b Zespołu Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej, położony przy ul. Krzemienia, oznaczony na rysunku planu, wraz ze strefą ochrony konserwatorskiej.

2. Ustala się szczegółowe zasady ochrony tego obiektu:

- 1) nakaz zachowania i utrzymania obiektu w historycznej formie;
- 2) zakaz zmiany ukształtowania terenu w bezpośrednim sąsiedztwie obiektu, z wyjątkiem działań mających na celu: zabezpieczenie obiektu, poprawę jego ekspozycji i odtworzenie oryginalnego ukształtowania terenu w wokół obiektu.

6.1.8. Flora i fauna

Flora i fauna podlega ochronie na mocy ustawy *Prawo ochrony środowiska* [1.2.2] oraz *ustawy o ochronie przyrody* [1.2.3].

Zgodnie z *Prawem ochrony środowiska* ochrona zwierząt oraz roślin polega na:

- 1) zachowaniu cennych ekosystemów, różnorodności biologicznej i utrzymaniu równowagi przyrodniczej,
- 2) tworzeniu warunków prawidłowego rozwoju i optymalnego spełniania przez zwierzęta i roślinność funkcji biologicznej w środowisku,
- 3) zapobieganiu lub ograniczaniu negatywnych oddziaływań na środowisko, które mogłyby niekorzystnie wpływać na zasoby oraz stan zwierząt oraz roślin,
- 4) zapobieganiu zagrożeniom naturalnych kompleksów i tworów przyrody.

W myśl *Ustawy o ochronie przyrody* ochrona gatunkowa obejmuje okazy gatunków oraz siedliska i ostoje roślin, zwierząt i grzybów. Ochrona gatunkowa ma na celu zapewnienie przetrwania i właściwego stanu ochrony dziko występujących na terenie kraju lub innych państw członkowskich Unii Europejskiej rzadkich, endemicznych, podatnych na zagrożenia i zagrożonych wyginięciem oraz objętych ochroną na podstawie przepisów umów międzynarodowych, których Rzeczpospolita Polska jest stroną, gatunków roślin, zwierząt i grzybów oraz ich siedlisk i ostoi, a także zachowanie różnorodności gatunkowej i genetycznej.

W stosunku do rodzimych dziko występujących roślin objętych ochroną gatunkową (ściśłą lub częściową) obowiązują zakazy:

- 1) zrywania, niszczenia i uszkodzania;
- 2) niszczenia ich siedlisk i ostoi;
- 3) dokonywania zmian stosunków wodnych, stosowania środków chemicznych, niszczenia ściółki leśnej i gleby w ostojach;
- 4) pozyskiwania, zbioru, przetrzymywania, posiadania, preparowania i przetwarzania okazów gatunków;
- 5) zbywania, nabywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny okazów gatunków;
- 6) wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków.

W stosunku do zwierząt należących do gatunków dziko występujących objętych ochroną ściśłą lub częściową wprowadza się m.in. następujące zakazy:

- 1) umyślnego zabijania;
- 2) umyślnego okaleczania i chwytania;
- 3) transportu, pozyskiwania, przetrzymywania, a także posiadania żywych zwierząt;
- 4) zbierania, przetrzymywania i posiadania okazów gatunków;
- 5) umyślnego niszczenia ich jaj, postaci młodocianych i form rozwojowych;
- 6) niszczenia ich siedlisk i ostoi;

- 7) niszczenia ich gniazd;
- 8) niszczenia ich mrowisk, nor, legowisk, żeremi, tam, tarlisk, zimowisk i innych schronień;
- 9) wybierania, posiadania i przechowywania ich jaj;
- 10) wyrabiania, posiadania i przechowywania wyduszek;
- 11) preparowania okazów gatunków;
- 12) zbywania, oferowania do sprzedaży, wymiany i darowizny okazów gatunków;
- 13) wwożenia z zagranicy i wywożenia poza granicę państwa okazów gatunków;
- 14) umyślnego płoszenia i niepokojenia;
- 15) przemieszczania z miejsc regularnego przebywania na inne miejsca;
- 16) przemieszczania urodzonych i hodowanych w niewoli do stanowisk naturalnych.

Ochronie, polegającej na zapobieganiu niszczeniu i dewastacji, podlegają także tereny zieleni urządzonej, drzewa i krzewy oraz ich zbiorowiska niebędące lasem. W *ustawie o ochronie przyrody* nakazano zwrócić szczególną uwagę na roboty ziemne oraz inne roboty związane z wykorzystaniem sprzętu mechanicznego lub urządzeń technicznych, prowadzone w pobliżu drzew lub krzewów albo ich zespołów. Prace te mogą być wykonywane wyłącznie w sposób nie szkodzący drzewom lub krzewom. W okresie zimowym na ulicach, placach oraz drogach publicznych środki chemiczne mogą być stosowane tylko w sposób nie szkodzący terenom zieleni oraz zadrzewieniom.

W granicach przedmiotowego terenu zlokalizowany jest fragment obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”, którego jednym z głównych przedmiotów są zimujące i częściowo przebywające w okresie letnim nietoperze, w tym wymienione w Załączniku II Dyrektywy Siedliskowej Rady 92/43/EWG nocek duży *Myotis myotis* (1324) i nocek Bechsteina *Myotis bechsteinii* (1323). Rozwój zabudowy na terenach pozostających w zasięgu powyższego obszaru uznany został za kwestię problemową, która szerzej została omówiona w rozdziałach 5.1.9 i 13 niniejszej prognozy.

W obszarze planu z uwagi na charakter zagospodarowania generalnie nie ma sprzyjających warunków do występowania chronionych gatunków roślin i grzybów, jak również rzadkich i zagrożonych gatunków zwierząt (potencjalnym siedliskiem nietoperzy mogą być podziemne korytarze, które mogą występować w tym rejonie, zgodnie z obecnym stanem wiedzy nie zostały tu jednak stwierdzone). Objęta ochroną jest natomiast zdecydowana większość występujących tu ptaków, w tym często notowane, także w miastach, przedstawiciele tej grupy, jak na przykład sroka *Pica pica*, wróbel *Passer domesticus*, czy jerzyk *Apus apus*, a ponadto niektórych pospolitych gatunków ssaków (w tym jeż, kret, czy nietoperze). Są to w większości gatunki zsynantropizowane, związane w pewnym stopniu m.in. z siedzibami ludzkimi i przystosowane do warunków miejskich. W obszarze planu występują także siedliska sprzyjające potencjalnemu występowaniu pospolitych gatunków płazów czy gadów, takie jak tereny wilgotne, podmokłe (zwłaszcza w obrębie doliny cieku). Niektóre z nich w opisywanym projekcie znalazły się w obszarach przeznaczonych na zabudowę. Są to dwa oczka wodne, zlokalizowane w jednostkach 11MN i 30 MN. Są to zwykle siedliska stanowiące zagospodarowanie zabudowanych działek i nie jest planowana zmiana ich zagospodarowania, ponadto zbiornik wodny w jednostce 11MN chroniony jest przed zabudową poprzez wyznaczenie nieprzekraczalnej linii zabudowy. W jednostce 33MN znalazł się fragment doliny cieku, działka ta jednak ma służyć głównie skomunikowaniu terenów mieszkaniowych,

a nie zabudowie. Ograniczanie arealu pól uprawnych może prowadzić do pogorszenia warunków siedliskowych związanych z nimi gatunków, jak np. skowronek *Alauda arvensis*.

Lokalne zastoiska wody o okresowym charakterze mogą potencjalnie stanowić siedlisko chronionych gatunków płazów. Jednak z uwagi na krótki czas trwania tych siedlisk, zwykle nie pozwalający na przejście pełnego przeobrażenia. Pod tym względem dużo atrakcyjniejszym i korzystniejszym siedliskiem dla płazów wydają się tereny podmokłe pozostające w łączności z korytami istniejących cieków wodnych. Niemniej istniejące poza dolinami cieków oczka wodne w jednostkach 11MN i 30MN zostaną zachowane, a ewentualne zastoiska wody, które w jakimś stopniu mogłyby mieć ograniczone znaczenie dla płazów zlokalizowane są na terenach zieleni nieurządzonej, planowanej do pozostawienia jako tereny zieleni nieurządzonej lub urządzonej, a więc nie będą w wyniku realizacji postanowień planu ulegały likwidacji, a tym samym nie przewiduje się negatywnego wpływu na lokalne populacje płazów.

W dość szerokim zakresie projekt planu zachowuje także istniejące tereny zielone: zieleni nieurządzonej i zadrzewienia. Rzecz jasna stopniowy rozwój zabudowy wiązać się będzie z zajęciem części terenów biologicznie czynnych, jednak w omawianym przypadku rozwój zabudowy odbywać się będzie kosztem głównie pól uprawnych. Inne tereny: zieleni nieurządzonej, czy zadrzewienia zajmowane będą pod nową zabudowę stopniu marginalnym, co wynika z uwarunkowań przestrzennych (np. dostępność dróg, infrastruktury, sąsiedztwo innych terenów zabudowanych) oraz formalno-prawnych (ważne decyzje o warunkach zabudowy – dotyczy np. działki o nr ew. 603/116).

Ogólnie jednak można uznać, że realizacja ustaleń m.p.z.p. nie będzie stanowiła zagrożenia dla lokalnych populacji zwierząt chronionych.

W zakresie środowiska przyrodniczego oceniany projekt planu wprowadza dla wyznaczonych terenów minimalny procent terenów biologicznie czynnych określony indywidualnie w zależności od charakteru wprowadzanej zabudowy w przedziale od 20 do 50%.

Przedstawiony do oceny plan nie wprowadza lokalizacji nowych obiektów budowlanych infrastruktury sieci elektroenergetycznej. Teren opracowania znajduje się poza istotnymi korytarzami migracji zwierząt, w tym awifauny, nietoperzy i zwierząt lądowych. Mają tu jednak miejsce lokalne migracje. Ze względu na fakt, że ustalenia projektu planu nie zakładają zmiany stanu istniejącego w zakresie obiektów budowlanych infrastruktury sieci elektroenergetycznej, wysokiej zabudowy oraz wprowadzają zakaz lokalizacji urządzeń wytwarzających energię z odnawialnych źródeł energii, wykorzystujących energię wiatru należy przyjąć, że ich realizacja nie przyczyni się do zmiany możliwości migracji dla awifauny i chiropterofauny.

Istotne dla zachowania lokalnych połączeń migracyjnych wydaje się zachowanie terenów biologicznie czynnych przy wschodniej granicy terenów opracowania, które bezpośrednio łączą się z dużym kompleksem leśnym. W planie zasadniczo wprowadzono takie rozwiązanie – znaczna część tej granicy wyznaczona została w projekcie jako tereny zieleni nieurządzonej i nie będzie stwarzać barier w migracji. Szczególnie istotne w tym względzie jest zachowanie doliny Potoku Roktnickiego (co zaplanowano) wraz z jego niewielkimi dopływami dochodzącymi do potoku od strony kompleksu leśnego. W rejonie tym co prawda wprowadzono nową zabudowę, np. w obrębie planowanych jednostek 10MU i 35MN. Zauważyć jednak należy, że jednostka 35MN sąsiaduje z terenami już zabudowanymi i ponadto jest niewielka. Jednostka 10MU jest obecnie już w pewnej części zabudowana, a na większość tego

obszaru zostały wydane warunki zabudowy, które uzgodnione zostały z Regionalną Dyrekcją Ochrony Środowiska w Katowicach. Poza tym obie te jednostki (35MN i 10MU) zajmują stosunkowo niewielką część pasa łączącego niezagospodarowaną dolinę Potoku Rokitnickiego i duży kompleks leśny i nie blokują łączności ekologicznej w tym rejonie. Przeciwnie – wydają się rozsądnym kompromisem między potrzebami rozwoju i istniejącymi uwarunkowaniami (tak ekofizjograficznymi jak i formalno-prawymi), a potrzebami zachowania lokalnych połączeń ekologicznych.

W kontekście zachowania lokalnych połączeń ekologicznych warto zwrócić również uwagę na zachodnią część opracowania, gdzie w planie przewidziano wprowadzenie nowej drogi (jednostka 4KDL). Przecina ona istniejące tereny biologicznie czynne, w tym tereny zadrzewione, które jednak praktycznie w całości zachowane zostaną w ramach projektowanych jednostek 6ZP i 4ZP. Zauważyć przy tym należy, że droga ta jest istotnym elementem planowanego układu urbanistycznego, pozwalającym na właściwe kanalizowanie ruchu samochodowego, a tym samym zapobiegającym nielegalnemu rozjeżdżaniu terenów poza drogami oraz nadmiernym natężeniu ruchu na istniejących ciągach drogowych, co mogłoby skutkować przekraczaniem norm dotyczących ochrony akustycznej terenów. Co więcej, droga zaprojektowana została jako droga lokalna, obsługująca okoliczne planowane tereny zabudowane. Jako że w rejonie przewidziano niemal wyłącznie zabudowę mieszkaniową jednorodzinną, nie należy spodziewać się szczególnie dużego natężenia ruchu na tej drodze, a tym samym znaczącego oddziaływania barierowego. Ruch na drodze zaplanowanej w jednostce 4KDL może okresowo zwiększać się głównie w czasie wyjazdów i powrotów do pracy, a więc w znacznej mierze rozmijać się będzie z okresami najintensywniejszej aktywności dobowej fauny. Ciąg drogowy nie będzie też szeroki, ani grodzony, nie będzie stanowić więc istotnej przeszkody dla migracji organizmów żywych.

6.1.9. Obiekty chronione w myśl ustawy o ochronie przyrody

Jak wykazano w powyższych rozdziałach niniejszego opracowania, południowo-zachodnia część terenu objętego projektem m.p.z.p. znajduje się w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” o kodzie PLH240003. Jednym z przedmiotów ochrony obszaru są nietoperze, które licznie hibernują, a także po części przebywają w lecie, w istniejących tu podziemnych korytarzach, powstałych w efekcie eksploatacji metali ciężkich, także w granicach obszaru objętego planem. Dotychczas na terenie obszaru „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” odnotowano hibernację 9 gatunków nietoperzy, w tym dwóch gatunków wymienionych w Załączniku II Dyrektywy Rady 92/43/EWG tj. nocka dużego *Myotis myotis* (kod 1324) i nocka Bechsteina *Myotis bechsteinii* (1323). Ponadto w okresie letnim stwierdzono tu występowanie kolejnych trzech gatunków reprezentujących tę grupę ssaków.

Rozwój zabudowy, zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p., na terenach znajdujących się w zasięgu obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” uznano za kwestię problemową, ze względu na ryzyko zawalenia w wyniku prowadzonych prac budowlanych podziemnych korytarzy, stanowiących siedlisko nietoperzy i tym samym stwarzanie ryzyka negatywnego oddziaływania na przedmiot ochrony omawianego obszaru Natura 2000. Kwestię to szczegółowo omówiono w rozdz. 13.

6.1.10. Obszary cenne przyrodniczo, a nie objęte ochroną

Teren opracowania uległ znaczącym przekształceniom antropogenicznym, które przejawiają się m.in. znacznym udziałem obszarów rolnych oraz w pewnej mierze również zabudowanych. Generalnie na powierzchni ziemi przedmiotowy obszar nie wyróżnia się podwyższonymi walorami przyrodniczymi. Do elementów cennych w skali lokalnej należą doliny cieków, w szczególności dolina Rokitnickiego (Żernickiego) Potoku. I zadrzewienia w południowo-zachodniej części terenu opracowania. Zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p. doliny cieków zostaną zachowane, natomiast wspomniane zadrzewienia w znacznej części zaadaptowane zostaną na tereny zieleni urządzonej.

7. Cele ochrony środowiska ustanowione na szczeblu międzynarodowym i krajowym oraz sposoby, w jakich te cele i inne problemy środowiska zostały uwzględnione podczas opracowywania projektu planu.

Podstawowe cele ochrony środowiska zostały uwzględnione w następujących dokumentach krajowych:

1. Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju (ogłoszona w Monitorze Polskim Nr 26, poz. 432),
2. „Zaktualizowana koncepcja przestrzennego zagospodarowania kraju” z 2005 r.
3. „Koncepcja Przestrzennego Zagospodarowania Kraju” (do 2030 r.)
4. Polska 2025 – Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju (Rządowe Centrum Studiów Strategicznych, 2000 r),
5. Dokument Rządowy Polityka ekologiczna państwa w latach 2009–2012 z perspektywą do roku 2016

oraz międzynarodowych, ratyfikowanych przez stronę Polską, których ustalenia w znaczącej części zawarte są w ww. dokumentach oraz przepisach prawnych.

Główne cele zawarte w tych dokumentach przedstawiono poniżej.

Koncepcja polityki przestrzennego zagospodarowania kraju:

- przyjęcie nadrzędnej zasady zrównoważonego rozwoju,
- eksponowanie wartości krajobrazowych i ich harmonizowanie z zagospodarowaniem,
- ochrona zasobów wodnych poprzez prowadzenie wodochronnej gospodarki w zlewniach, polegającej m.in. na wprowadzeniu szczególnych zasad ochrony środowiska w obszarach alimentacji wód podziemnych, zachowanie nieuregulowanych rzek, których funkcje przyrodnicze nie uległy dewastacji,
- ochrona dolin rzecznych reprezentujących bogactwo przyrody oraz spełniających funkcje korytarzy ekologicznych, oczek wodnych i terenów wodno-błotnych,

- tworzenie warunków dla ochrony i rozwoju terenów zielonych wewnątrz i wokół miast oraz zagospodarowanych terenów rekreacyjnych,
- zahamowanie procesów degradacji oraz przywrócenie wartości środowiska przyrodniczego na obszarach o szczególnym jego zniszczeniu lub zubożeniu przez urbanizację, melioracje osuszające oraz regulacje rzek,
- określenie obszarów wymagających ograniczenia działalności inwestycyjnej i gospodarczej,
- określenie złóż surowców mineralnych, których eksploatacja nie może być uruchomiona, jeżeli może naruszać inne zasoby przyrody, istotne części lub całość systemu ekologicznego,
- uwzględnienie ekologicznych podstaw polityki przestrzennej w stosunku do transportu poprzez wskazanie obszarów do preferencji prośrodowiskowego transportu i nasycenie odpowiednim transportem obszarów o szczególnych walorach społecznych, realizacji na przebiegu korytarzy ekologicznych przepustów drogowych umożliwiających migracje fauny, odpowiednie trasowanie autostrad z ominięciem obszarów o cennych walorach przyrodniczych,
- stopniowe rozszerzanie i utrwalanie dobrej kondycji ekologicznej obszarów o walorach przyrodniczych objętych ochroną prawną,
- powszechne i współzależne uwzględnienie uwarunkowań przyrodniczych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz programach przedsięwzięć publicznych o znaczeniu ponadlokalnym,
- promowanie ekologicznych kierunków i form w wybranych dziedzinach i obszarach (ekoturystyka, ekorolnictwo, ekosadownictwo),
- zlikwidowanie zagrożenia ekologicznego w obszarach o przekroczonych normach zanieczyszczeń,
- ochrona różnorodności biologicznej obszarów niezdegradowanych, które stanowią główny potencjał przyrodniczy kraju,
- ustanowienie obowiązkowej komasacji gruntów realizowanej w oparciu o pomoc państwa, podporządkowanej działalności przeciwozyjnej na najlepszych glebach oraz najbardziej podatnych na erozję wodną lub podjęcie innych skutecznych środków gwarantujących odpowiednie ich zabezpieczenie przed erozją,
- zahamowanie rozpraszania zabudowy, zwłaszcza na tereny o wysokich walorach krajobrazowych,
- ochrona jako „dziedzictwa ludzkości” zanikających krajobrazów (mozaiki ekosystemów leśnych, łąkowych, polnych oraz związanych z osadnictwem),
- priorytetowe traktowanie tworzenia korytarzy ekologicznych w trakcie realizacji programów zwiększania lesistości,
- ochrona i wykorzystanie rodzimej różnorodności biologicznej w programach rekultywacji obszarów zdegradowanych działalnością gospodarczą.

Długookresowa strategia trwałego i zrównoważonego rozwoju:

Głównym jej celem jest stworzenie warunków dla stymulowania rozwoju, sprzyjających sukcesywnemu eliminowaniu procesów i działań gospodarczych szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, promowaniu sposobów gospodarowania przyjaznych dla środowiska oraz przywracaniu równowagi na obszarach dewastacji i degradacji przyrodniczej. Głównym założeniem rozwojowym strategii jest utrzymanie wzrostu gospodarczego w powiązaniu ze zdecydowanym wzrostem efektywności wykorzystania surowców, paliw oraz zasobów przyrody a także zapewnieniem bezpieczeństwa ekologicznego kraju. Ponadto strategia zaleca:

- uwzględniać w planach zagospodarowania przestrzennego elementów ochrony środowiska, ochrony różnorodności biologicznej i pomników natury,
- pomoc państwa dla działalności proekologicznej, rekultywacji terenów i zasobów skażonych, dla czynnej ochrony środowiska i różnorodności biologicznej,
- przestrzeganie prawa ekologicznego krajowego i międzynarodowego przez wszystkie podmioty,
- zapewnienie równego dostępu do środowiska i jego zasobów,
- zapewnienie konkurencyjności wykorzystania zasobów odnawialnych i recyklingu surowców,
- zapewnienie swobodnego transferu technologicznego i inwestycji proekologicznych,
- uwzględnienie zagadnień środowiskowych w opracowywanych politykach i programach sektorowych szczególnie krajowego i regionalnego.

Polityka ekologiczna państwa z uwzględnieniem perspektywy na lata 2009-2012 z perspektywą do roku 2016 określa cele średniookresowe do 2012 r. m.in. dla:

- ochrony przyrody i krajobrazu,
- ochrony i zrównoważonego rozwoju lasów,
- ochrony gleb,
- ochrony zasobów kopalin i wód podziemnych,
- biotechnologii i organizmów zmodyfikowanych genetycznie,
- materiałochłonności, wodochłonności, energochłonności i odpadowości gospodarki,
- wykorzystania energii odnawialnej,
- kształtowania stosunków wodnych i ochrony przed powodzią,
- jakości wód, zanieczyszczeń powietrza, gospodarki odpadami, chemikalia w środowisku, oddziaływania hałasu, oddziaływania pól elektromagnetycznych, poważnych awarii przemysłowych,
- przeciwdziałania zmianom klimatu.

Polityka ekologiczna państwa

Jest podstawą do podejmowania działań na szczeblu lokalnym. Jej główne cele to: m. in.:

- zapobieganie powstawaniu odpadów, odzyskiwanie surowców i ponowne wykorzystywanie odpadów oraz bezpieczne dla środowiska końcowe unieszkodliwianie odpadów,
- likwidację zanieczyszczeń u źródła, ograniczenie emisji pyłowej, gazowej i gazów cieplarnianych do wielkości wynikających z przepisów i zobowiązań międzynarodowych oraz wprowadzanie norm emisyjnych i produktowych w gospodarce,
- racjonalizację i modernizację gospodarki energetycznej,
- zmniejszenie uciążliwości transportu, w szczególności drogowego na terenach zamieszkania.

Wymienione powyżej cele generalnie znalazły odzwierciedlenie w ocenianym projekcie miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Za problematyczne autorzy niniejszej prognozy uznali jednak zapisy projektu m.p.z.p. dotyczące rozwoju zabudowy na terenach położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003.

8. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do *Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030*

Strategiczny plan adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (tzw. SPA 2020) stanowi element szerszego projektu badawczego o nazwie KLIMADA, którego prowadzenie zakłada się do roku 2070.

We wskazanym dokumencie uwzględniono i przeanalizowano obecne i oczekiwane zmiany klimatu, w tym scenariusze zmian klimatu dla Polski do roku 2030, które wykazały, że w tym okresie największe zagrożenie dla gospodarki i społeczeństwa będą stanowiły ekstremalne zjawiska pogodowe (nawalne deszcze, powodzie, podtopienia, osunięcia ziemi, fale upałów, susze, huragany, osuwiska itp.), będące pochodnymi zmian klimatycznych. Zjawiska te będą występować z coraz większą częstotliwością i natężeniem oraz będą dotyczyć coraz większych obszarów kraju.

Wśród najbardziej wrażliwych sektorów i obszarów, dla których określono cele i kierunki działań adaptacyjnych znalazły się: gospodarka wodna, rolnictwo, leśnictwo, różnorodność biologiczna i obszary prawnie chronione, zdrowie, energetyka, budownictwo, transport, obszary górskie, strefy wybrzeża, gospodarka przestrzenna i obszary zurbanizowane.

Głównym celem SPA 2020 jest zapewnienie zrównoważonego rozwoju oraz efektywnego funkcjonowania gospodarki i społeczeństwa w warunkach zmian klimatu. Cele szczegółowe oraz powiązane z nimi kierunki działań zostały określone następująco:

Cel 1. Zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego i dobrego stanu środowiska

Kierunki działań:

- 1.1 – dostosowanie sektora gospodarki wodnej do zmian klimatu
- 1.2 – adaptacja strefy przybrzeżnej do zmian klimatu
- 1.3 – dostosowanie sektora energetycznego do zmian klimatu

- 1.4 – ochrona różnorodności biologicznej i gospodarka leśna w kontekście zmian klimatu
- 1.5 – adaptacja do zmian klimatu w gospodarce przestrzennej i budownictwie
- 1.6 – zapewnienie funkcjonowania skutecznego systemu ochrony zdrowia w warunkach zmian klimatu

Cel 2. Skuteczna adaptacja do zmian klimatu na obszarach wiejskich

Kierunki działań:

- 2.1 – stworzenie lokalnych systemów monitorowania i ostrzegania przed zagrożeniami
- 2.2 – organizacyjne i techniczne dostosowanie działalności rolniczej i rybackiej do zmian klimatu

Cel 3. Rozwój transportu w warunkach zmian klimatu

Kierunki działań:

- 3.1 – wypracowywanie standardów konstrukcyjnych uwzględniających zmiany klimatu
- 3.2 – zarządzanie szlakami komunikacyjnymi w warunkach zmian klimatu

Cel 4. Zapewnienie zrównoważonego rozwoju regionalnego i lokalnego z uwzględnieniem zmian klimatu

Kierunki działań:

- 4.1 – monitoring stanu środowiska i systemy wczesnego ostrzegania i reagowania w kontekście zmian klimatu (miasta i obszary wiejskie)
- 4.2 – miejska polityka przestrzenna uwzględniająca zmiany klimatu

Cel 5. Stymulowanie innowacji sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunki działań:

- 5.1 – promowanie innowacji na poziomie działań organizacyjnych i zarządczych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu
- 5.2 – budowa systemu wsparcia polskich innowacyjnych technologii sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Cel 6. Kształtowanie postaw społecznych sprzyjających adaptacji do zmian klimatu

Kierunki działań:

- 6.1 – zwiększenie świadomości odnośnie do ryzyk związanych ze zjawiskami ekstremalnymi i metodami ograniczania ich wpływu
- 6.2 – ochrona grup szczególnie narażonych przed skutkami niekorzystnych zjawisk klimatycznych.

W świetle powyższych wskazań, mając na uwadze charakter oraz zakres (szczegółowość) ocenianego dokumentu planistycznego, a także charakter (uwarunkowania środowiskowe) i sposób zagospodarowania przedmiotowego terenu, należy stwierdzić, że miejscowy plan jest związany przede wszystkim z sektorami jakimi są: gospodarka przestrzenna, obszary zurbanizowane i rolnictwo, a w mniejszym stopniu również z sektorami obejmującymi budownictwo, infrastrukturę i inne.

Teren projektu miejscowego planu obejmuje fragment miasta, mający w znacznym stopniu charakter rolniczy. Jest on zlokalizowany poza terenami zagrożonymi możliwością wystąpienia powodzi, na jego południowo-wschodnim krańcu wyznaczono obszary osuwiskowe, obejmują jednak tereny pozbawione zabudowy i o projektowanym przeznaczeniu zieleni nieurządzonej.

Do głównych zagrożeń Bytomia, a więc i przedmiotowego terenu, w kontekście zmian klimatu należą: intensyfikacja miejskiej wyspy ciepła, silne ulewy powodujące podtopienia oraz susze sprzyjające deficytowi wody w miastach. Zasadniczo realizacja ocenianego planu może się przyczynić do intensyfikacji miejskiej wyspy ciepła, jednakże z uwagi na stosunkowo niewielką powierzchnię, którą planuje się przeznaczyć pod zabudowę i skalę przewidzianych ustaleń w stosunku do powierzchni całego, miejscami wysoko zurbanizowanego miasta Bytom, wpływ ten będzie miał mało znaczący charakter w porównaniu ze zjawiskami już występującymi.

Ogólnie rzecz ujmując ustalenia miejscowego planu wpisują się przede wszystkim w realizację następujących kierunków działań określonych SPA 2020: 1.3, 1.4 i 1.5 w zakresie celu nr 1 oraz 4.2 w celu nr 4.

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych celów i kierunków należą między innymi:

- nakaz zapobiegania powstawania emisji i ograniczania wprowadzanych do powietrza substancji zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska* (kierunek 1.3),
- dostawa ciepła z miejskiej sieci ciepłowniczej zdalaczynnej (kierunek 1.3 i 4.2),
- dopuszczenie indywidualnych urządzeń prądowórczych i systemów grzewczych, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii (kierunek 1.3),
- wprowadzenie dla terenów zabudowy minimalnego procenta terenów biologicznie czynnych wynoszącego od 20% do 50%,
- realizacja zabudowy poza obszarami zagrożonymi występowaniem powodzi i osuwisk (kierunek 1.5),
- nakaz opóźniania spływu wód opadowych i roztopowych do odbiorników poprzez ich retencjonowanie we własnym zakresie w obrębie działki (kierunek 4.2),
- odprowadzanie ścieków sanitarnych i deszczowych do kanalizacji miejskiej (kierunek 4.2),
- dopuszczenie, do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej, odprowadzenia ścieków sanitarnych zgodnie z przepisami *ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach* (kierunek 4.2),
- dopuszczenie odprowadzania wód opadowych i roztopowych zgodnie z ustawą z dnia 20 lipca 2017 r. *Prawo wodne* (kierunek 4.2).

Wskazane powyżej zapisy sprzyjają również innym kierunkom działań służącym adaptacji do zmian klimatu.

9. Ustalenia projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w odniesieniu do *Uchwały Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*

Uchwała Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw (tzw. uchwała antysmogowa) wprowadza zakazy i ograniczenia

w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw stałych. Celem tych zakazów i ograniczeń jest zapobieżenie negatywnemu wpływowi na zdrowie ludzi i środowisko w granicach administracyjnych województwa śląskiego. Uchwała określa, jakie wymagania muszą spełniać instalacje, w których spalane są paliwa stałe oraz wymienia paliwa, których stosowanie jest zakazane.

W omawianym projekcie planu uwzględniono wymogi ochrony powietrza, ograniczające negatywny wpływ na zdrowie ludzi i środowisko.

Do ustaleń planu realizujących założenia powyższych wymogów należy w zakresie zaopatrzenia w ciepło ustalenie dostaw ciepła z miejskiej sieci zdalaczynnej, z dopuszczeniem stosowania indywidualnych urządzeń prądotwórczych i systemów grzewczych, w tym wykorzystujących odnawialne źródła energii. Wprowadza się także zakaz lokalizacji instalacji fotowoltaicznych, w tym ich urządzeń, ustanawiając wyjątek dla instalacji fotowoltaicznych, w tym ich urządzeń, służących wyłącznie zaspokajaniu potrzeb zabudowy zlokalizowanej na tej samej działce budowlanej.

Projekt planu dopuszcza też zaopatrzenie w gaz do celów grzewczych z indywidualnych zbiorników gazu, choć tam gdzie to możliwe ustala się zaopatrzenie w gaz w oparciu o istniejącą i rozbudowywaną sieć gazową. Wymiana i eksploatacja urządzeń grzewczych na te, zasilane gazem jest jednym ze sposobów spełnienia wymogów *Uchwały antysmogowej*.

W związku z powyższym należy uznać, że projekt planu nie stoi w sprzeczności z zakazami i ograniczeniami zawartymi w *Uchwale Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw*.

10. Przewidywane znaczące oddziaływanie, w tym bezpośrednie, wtórne i skumulowane, krótkoterminowe, średnioterminowe i długoterminowe, stałe i chwilowe oraz pozytywne i negatywne na przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru, a także na środowisko

Południowo-zachodnia i centralna część terenu objętego projektem m.p.z.p. znajduje się w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”, którego jednym z obiektów chronionych są nietoperze licznie hibernujące i częściowo bytujące także w okresie letnim w systemie podziemnych korytarzy. Rozwój zabudowy, zgodnie z zapisami projektu planu, na terenach znajdujących się w zasięgu obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” uznano za kwestię problemową, ze względu na ryzyko zawalenia w wyniku prowadzonych prac budowlanych podziemnych korytarzy, stanowiących siedlisko nietoperzy. Należy jednak wskazać, że dla części niezabudowanych działek, położonych w zasięgu obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” wydane zostały decyzje o warunkach zabudowy. W procedurze tej uczestniczył Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach (Geolog Wojewódzki) i Minister właściwy ds. środowiska w Warszawie oraz geolog powiatowy. Na przedmiotowym terenie brak także wylotów podziemnych korytarzy. Zaliczają się one do elementów szczególnie newralgicznych dla systemu siedlisk chronionych nietoperzy.

Z uwagi na jedynie miejscowy (lokalny) zasięg oddziaływań związanych z realizacją zamierzeń planistycznych oraz odległości od obiektów chronionych położonych poza granicami terenu opracowania, można stwierdzić, że realizacja ustaleń m.p.z.p. nie będzie miała istotnego wpływu na te obszary chronione.

10.1. Oddziaływania rozwiązań planu na środowisko: bezpośrednie i pośrednie, średnio i długo terminowe, stałe i chwilowe, wtórne i skumulowane

Oceniany projekt planu wprowadza po części takie przeznaczenia terenów, które w dużej części odpowiadają obecnemu zagospodarowaniu. Jego ustalenia zakładają także wprowadzenie zabudowy, głównie o charakterze zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, na tereny obecnie użytkowane rolniczo, a część takich obszarów przeznaczają na tereny zieleni, w tym zieleni urządzonej i nieurządzonej.

Aktualnie teren jest znacznej mierze zagospodarowany, przede wszystkim w kierunku rolniczym i zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Każda zmiana zainwestowania terenu związana jest z mniejszym bądź większym oddziaływaniem na środowisko, a stopień oddziaływania będzie uzależniony od intensywności i charakteru zagospodarowania. Aktualnie na obszarach już zainwestowanych oraz w ich sąsiedztwie występuje stałe oddziaływanie na środowisko, związane między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych (ze źródeł komunikacyjnych i tzw. „niska emisja”), powstawaniem odpadów i ścieków oraz dokonanym, nieodwracalnym przekształceniem powierzchni terenu. Na terenach już zabudowanych realizacja ustaleń projektu m.p.z.p. będzie więc związana głównie z utrzymaniem bądź pogłębieniem się oddziaływań już tu występujących. Wprowadzanie zabudowy

i wyznaczanie terenów zieleni na obszarach rolniczych związane będzie z kolei z kreowaniem zagospodarowania i krajobrazu o charakterze miejskim kosztem terenów rolnych. Zmiany te łagodzić będzie wyznaczenie terenów zieleni towarzyszącej zabudowie. Należy także podkreślić, że będą się one zapewne odbywać stopniowo.

W przypadku realizacji nowej zabudowy czy też elementów infrastruktury oddziaływanie krótkotrwale na etapie budowy polegać będzie między innymi na emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza, których źródłem będą maszyny i urządzenia budowlane. Oddziaływania te będą miały charakter chwilowy, ograniczony do czasu realizacji poszczególnych inwestycji. Oddziaływanie trwałe będzie polegało przede wszystkim na przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym na przykład pracami niwelacyjnymi oraz zajęciem terenu przez obiekty kubaturowe czy powierzchnie uszczelnione. Wprowadzanie pozaprzrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Realizacja ustaleń planu będzie lokalnie związana z koniecznością wycinki zieleni wysokiej (drzew i krzewów). Wraz z zajęciem terenów biologicznie czynnych trwałe przekształcone zostaną siedliska faunistyczne, ograniczona zostanie ich powierzchnia, a potencjalnie zamieszkująca je fauna zostanie z nich wyparta na tereny sąsiednie.

Dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz realizacja nowych obszarów zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych przyczyni się do lokalnych zmian uwarunkowań krajobrazowych i topoklimatycznych. Przyrost powierzchni terenów zabudowy przyczyni się również do wzrostu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych do powietrza i nasilenia zjawiska tzw. „niskiej emisji”, a powstające zanieczyszczenia mogą być wywiewane z terenu objętego planem na obszary przyległe.

Ciągi komunikacyjne aktualnie istniejące w obszarze opracowania i przebiegające wzdłuż jego granic oddziałują także na tereny przyległe, a projektowany rozwój zabudowy skutkował będzie zwiększeniem natężenia ruchu. Należy jednak podkreślić, że przedstawiony do oceny m.p.z.p. przewiduje wprowadzenie głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w mniejszym stopniu mieszkaniowo-usługowej i usługowej, więc wzrost intensywności ruchu nie powinien być znaczący. Za rozwojem zabudowy podążać będzie rozbudowywana sieć drogowa.

Opisane wyżej oddziaływania związane z realizacją planu będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nakładanie się wpływów pochodzących z poszczególnych terenów spowoduje wzrost tego oddziaływania. Kumulacji podlegać będzie przede wszystkim hałas, a także emitowane zanieczyszczenia atmosferyczne. Kumulacja ta może mieć miejsce w granicach jednostek stanowiących źródło oddziaływań bądź na terenach przyległych. O efekcie kumulacji w skali lokalnej można mówić również w przypadku zajmowania powierzchni biologicznie czynnych. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalna kumulacja miała znacząco negatywny wpływ na stan środowiska.

Opisane wyżej wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami planu, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie dotyczącymi między innymi dopuszczalnych poziomów hałasu i sposobu ograniczenia jego wpływu, a także gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

Uwzględniając skalę i charakter zmian ogólnych kierunków zagospodarowania przewidzianych w planie, generalnie można stwierdzić, iż realizacja miejscowego planu przy zachowaniu ograniczeń wpływu na

środowisko wynikających z jego ustaleń oraz przepisów odrębnych nie spowoduje poważnych zagrożeń dla środowiska.

Tab. 2. Charakterystyka typów oddziaływań

Typ oddziaływań	Etap budowy	Etap eksploatacji
bezpośrednie	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost poziomu hałasu związanego z pracami budowlanymi przy tworzeniu nowych obiektów kubaturowych - pylenie z powierzchni odkrytych miejsc składowych materiałów sypkich i obiektów w budowie - zanieczyszczenie powietrza spalinami pochodzącymi z maszyn pracujących na budowach - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej i wycinka zieleni wysokiej (drzew i krzewów) 	<ul style="list-style-type: none"> - wzrost ilości odprowadzanych ścieków opadowych z powierzchni szczelnych - wzrost ilości wytwarzanych odpadów - wzrost emisji hałasu bytowego - przekształcenie powierzchni ziemi w ramach prowadzenia niwelacji pod nowe obiekty budowlane i towarzyszące im zagospodarowanie
pośrednie	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują, brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - generowanie ruchu pojazdów na terenach nowo zainwestowanych
wtórne	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują, brak znaczących oddziaływań 	<ul style="list-style-type: none"> - dalsza synantropizacja szaty roślinnej w rejonie utworzonej zabudowy
skumulowane	<ul style="list-style-type: none"> - krótkotrwała kumulacja hałasu pochodzącego z prac budowlanych oraz hałasu komunikacyjnego 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiana jakości powietrza w wyniku nakładania się emisji z poszczególnych emitorów - kumulacja hałasu komunikacyjnego oraz bytowego
krótkoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - hałas budowlany - zanieczyszczenie powietrza związane z pracami budowlanymi - powstawanie odpadów budowlanych 	<ul style="list-style-type: none"> - nie występują, brak znaczących oddziaływań
długoterminowe	<ul style="list-style-type: none"> - zmniejszenie powierzchni biologicznie czynnej 	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany morfologii terenu (lokalnych warunków krajobrazowych) związane z powstawaniem nowych zabudowań - dalsza synantropizacja szaty roślinnej w rejonie utworzonej zabudowy - emisja hałasu komunikacyjnego - lokalna fragmentacja siedlisk - lokalna zmiana uwarunkowań topoklimatycznych
stałe	<ul style="list-style-type: none"> - zmiany ukształtowania powierzchni terenu - zmiana lokalnych warunków krajobrazowych 	<ul style="list-style-type: none"> - lokalne zmiany mikroklimatu - zmiany morfologii terenu związane z powstaniem nowych obiektów budowlanych - zwiększenie powierzchni terenów utwardzonych
chwilowe	<ul style="list-style-type: none"> - hałas budowlany - zanieczyszczenie powietrza związane z pracami budowlanymi - powstawanie odpadów budowlanych 	<ul style="list-style-type: none"> - zwiększenie natężenia ruchu komunikacyjnego

11. Stan środowiska na obszarach objętych znaczącym oddziaływaniem

Środowisko na omawianym terenie na skutek wieloletniej działalności człowieka zostało przekształcone w tak znaczącym stopniu, że praktycznie niemożliwy jest jego powrót do stanu pierwotnego. Fauna i flora są tutaj aktualnie reprezentowane głównie przez gatunki synantropijne, przystosowane (przywykle) do warunków antropopresji, a występujące tu obecnie siedliska mają w zdecydowanej większości wyraźny charakter antropogeniczny. Z tego względu omawiany teren na powierzchni ziemi nie prezentuje wyróżniających się wartości przyrodniczych. Odrębną kwestię stanowi system podziemnych korytarzy, powstałych w związku z dawną eksploatacją rud metali ciężkich, stanowiących obecnie siedliska nietoperzy, chroniony w obszarze Natura 2000 „Podziemia Bytomsko-Tarnogórskie”. Jak wskazano w powyższych rozdziałach niniejszej prognozy, północna część terenu objętego projektem planu znajduje się w zasięgu tego obszaru.

Mając na względzie obecny stan środowiska przyrodniczego przedmiotowego terenu oraz jego przekształcenie antropogeniczne jak również uwzględniając ograniczenia uwzględnione w zapisach planu oraz przepisach odrębnych należy stwierdzić, iż realizacja planu w granicach przedmiotowego terenu, nie będzie związana ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze w przypadku realizacji nowej zabudowy w sposób i w miejscach nie zagrażających siedliską nietoperzy w granicach obszaru Natura 2000.

Zgodnie z zapisami ocenianego dokumentu w obszarze objętym planem ustala się zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* z wyłączeniem przedsięwzięć związanych z realizacją i remontami:

- dróg publicznych,
- infrastruktury technicznej,
- inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- podziemnego wydobycia kopalin,
- poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin,
- zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą,
- centrów handlowych wraz z towarzyszącą im infrastrukturą,
- zabudowy usługowej, w szczególności obejmującej: placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą,
- garaży, parkingów samochodowych lub zespołów parkingów,
- parków rozrywki rozumianych jako obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z rekreacją, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą;

Wprowadza się także zakaz chowu i hodowli zwierząt gospodarskich. Ustala się ponadto, że zasięg oddziaływania na środowisko działalności prowadzonej na poszczególnych terenach nie może przekraczać granicy nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny.

W związku z powyższymi zapisami projektu planu na przedmiotowym terenie nie wyklucza się realizacji niektórych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których, w zależności od charakteru inwestycji, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko może być wymagany przez właściwy organ. Generalnie realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przeprowadzana jest na zasadach określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto, zgodnie z zapisami projektu dokumentu, wprowadza się również zakaz realizacji przedsięwzięć stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności przedsięwzięć mogących spowodować ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

12. Transgraniczne oddziaływanie na środowisko

Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w odległości ponad 50 km od południowej granicy Państwa. Oddziaływania związane z realizacją ocenianego projektu *planu* będą generalnie związane z lokalną niwelacją terenu, przekształceniem szaty roślinnej i siedlisk faunistycznych, powstawaniem ścieków i odpadów oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska. Wpływy tego typu, ograniczane dodatkowo zapisami w planie oraz zapisami obowiązującego ustawodawstwa będą miały generalnie charakter lokalny. Z tego względu realizacja projektowanych ustaleń nie będzie powodowała transgranicznego oddziaływania na środowisko.

13. Obszary problemowe

Do obszarów problemowych autor niniejszej prognozy zaliczyli tereny położone w zasięgu obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” PLH240003, na których zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p. przewidziany jest rozwój i kontynuacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej. Rozwój zabudowy planowany jest na terenach dotychczas niezabudowanych, głównie użytkowanych jako pola uprawne.

Wprowadzanie zabudowy i w konsekwencji możliwe zawalenie się części korytarzy, które stanowią siedlisko nietoperzy, będących przedmiotem ochrony w obszarze, zostało zdefiniowane jako jedno z zagrożeń dla powyższego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych obszaru [Zarządzenie Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dnia 24 kwietnia 2014 w sprawie ustanowienia planu zadań ochronnych dla obszaru Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003, zmienione rozporządzeniem Regionalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w Katowicach z dn. 18 maja 2015 r. - 1.2.36]. Brak jest szczegółowych danych na temat występowania podziemnych korytarzy, stanowiących miejsce hibernacji i odpoczynku w okresie letnim dla nietoperzy w obszarze objętym opracowaniem. Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Miasta w Bytomiu, na opisywanym terenie nie ma informacji na temat wylotów z podziemnych korytarzy. Ponadto dla części terenów, na których planowana jest nowa zabudowa, a znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000, wydano decyzje o warunkach zabudowy. W procedurze tej uczestniczył Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach (Geolog Wojewódzki) i Minister właściwy ds. środowiska w Warszawie oraz geolog powiatowy. Podobne decyzje o

warunkach zabudowy wydano również dla niektórych sąsiednich terenów w obrębie obszaru Natura 2000. Planowane zagospodarowanie zgodne jest też z obowiązującym *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytom przyjęte uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r. ze zmianami*.

Za problemowy uznano obszar w zasięgu i w sąsiedztwie zakończonej płytkiej eksploatacji rudnej (który praktycznie pokrywa się z granicami obszaru Natura 2000), co może wiązać się z występowaniem podziemnych korytarzy. Należy także podkreślić, że tereny płytkiej eksploatacji górniczej nie są korzystne dla wprowadzania zabudowy ze względów technicznych. Ewentualna realizacja zabudowy na takich obszarach powinna zostać poprzedzona wykonaniem stosownych badań podłoża zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, w celu określenia możliwości realizacji obiektów budowlanych, warunków ich posadowienia i konieczności zastosowania ewentualnych zabezpieczeń.

Pozostałe tereny planowanej nowej zabudowy w granicach obszaru Natura 2000 również wskazano jako problemowe z uwagi na brak dokładnych danych o lokalizacji podziemnych korytarzy, będących siedliskiem nietoperzy, jednak występowanie takich korytarzy w tym rejonie uznano za mniej prawdopodobne.

W obowiązującym planie ochrony jako zagrożenia (istniejące i potencjalne) dla przedmiotu ochrony w obszarze – nocka dużego wskazano: Niewłaściwie realizowane działania ochronne lub ich brak (G05.07), Erozja (K01.01), Infrastruktura sportowa i rekreacyjna (G.02), Pojazdy zmotoryzowane (G01.03), Speleologia (G01.04.02), Zabudowa rozproszona (E01.03), Ścieżki, szlaki piesze, szlaki rowerowe (D01.01), Odpadki i odpady stałe (H05.01), Zatopienie (K01.04). Analiza listy tych zagrożeń, a zwłaszcza ich szczegółowych opisów prowadzi do wniosku, że praktycznie wszystkie one dotyczą istniejących i znanych wlotów do systemu tuneli, tj. Kamieniołomu Blachówka i Bobrowniki oraz ich najbliższego otoczenia, a więc terenów położonych poza granicami opracowania. Jako że zagrożenia te mogą występować praktycznie wyłącznie poza terenem opracowania, należy uznać, że realizacja założeń projektu planu nie doprowadzi do zaistnienia lub nasilenia tych zagrożeń. W kontekście zmian wprowadzanych planem największej uwagi wymaga wyłącznie zagrożenie Zabudowa rozproszona (E01.03), jak wynika jednak z opisu, dotyczy ono osiedli projektowanych w bezpośrednim sąsiedztwie Kamieniołomu Blachówka i Bobrowniki. Zabudowa w granicach planu nie będzie stanowiła więc o zaistnieniu lub nasileniu tego typu zagrożenia, a poszerzona, wykraczająca poza wylistowane w planie zdań ochronnych zagrożenia wykazała, że realizacja postanowień projektu miejscowego planu nie spowoduje zagrożenia dla systemu podziemnych tuneli, będących siedliskiem nietoperzy, stanowiących przedmiot ochrony w obszarze Natura 2000. Realizacja postanowień projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego nie uniemożliwi też, a nawet nie utrudni realizacji działań ochronnych wskazanych w planie zadań ochronnych. Działania te dotyczą udostępnienia turystycznego kamieniołomu oraz zagadnień związanych z kratami przy otworach wlotowych do systemu tuneli w kamieniołomach. Wskazane działania dotyczą ponadto monitoringu i badań, które również realizowane mają być poza granicami terenu opracowania.

Oprócz nietoperzy przedmiotem ochrony w obszarze Natura 2000 Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie PLH240003 są żyzne buczyny (*Dentario glandulosae-Fagenion*, *Galio odorati-Fagenion*). Na terenie, na którym planowany jest rozwój zabudowy z uwagi na aktualne zagospodarowanie można wykluczyć

występowanie tego siedliska przyrodniczego, zmiana przeznaczenia terenów nie będzie więc miała wpływu na ten przedmiot ochrony, nie będzie też prowadziła do zaistnienia zagrożeń wskazanych w planie zadań ochronnych i nie będzie uniemożliwiała, czy utrudniała wskazanych w tym planie działań ochronnych. W związku z powyższym ryzyko niekorzystnego wpływu na przedmioty ochrony w obszarze Natura 2000 uznano w tych miejscach za znikome.

14. Rozwiązania mające na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań na środowisko mogących być rezultatem realizacji projektowanego dokumentu, w szczególności na cele ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru

W ocenianym planie zagospodarowania przestrzennego generalnie wprowadzone zostały zapisy mające na celu zapobieganie lub ograniczenie negatywnych wpływów na środowisko.

Analiza przyjętych w planie zapisów wykazała, że zostały uwzględnione wymogi z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących przepisach.

Plan nie narusza ustaleń *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytom przyjęte uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r. ze zmianami*.

Zapisy planu są również generalnie zgodne z zapisami zawartymi w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019*.

Sposób, w jaki w projekcie planu realizowane są zapisy z zakresu ochrony poszczególnych elementów środowiska został opisany poniżej.

Ochrona powietrza atmosferycznego

W projekcie *planu* w zakresie ochrony powietrza ustala się:

- 1) nakaz zapobiegania powstawania emisji i ograniczania wprowadzanych do powietrza substancji – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*,
- 2) zakaz magazynowania na otwartej przestrzeni surowców i materiałów pyłących.

Ochrona środowiska gruntowo-wodnego

W zakresie ochrony wód w ocenianym projekcie ustala się:

- 1)) nakaz odprowadzania ścieków sanitarnych i deszczowych do kanalizacji miejskiej (do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej dopuszcza się odprowadzanie ścieków sanitarnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz odprowadzanie wód opadowych i roztopowych zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*),
- 2) sukcesywną budowę rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej,
- 3) nakaz stosowania urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe odprowadzane z terenów parkingów terenowych o powierzchni powyżej 0,1 ha,

- 4) nakaz zachowania ciągłości systemu melioracji,
- 5) w przypadku naruszenia istniejących urządzeń wodnych i melioracyjnych, tj. rowów otwartych oraz drenażu, nakaz przebudowy tych urządzeń lub budowy nowych,
- 6) nakaz opóźniania spływu wód opadowych i roztopowych do odbiorników poprzez ich retencjonowanie we własnym zakresie w obrębie działki,
- 7) nakaz zabezpieczenia drożności systemu odprowadzania wód na obszarze planu,
- 8) nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu,
- 9) nakaz zachowania istniejących cieków wodnych wraz z towarzyszącymi zadrzewieniami i roślinnością w naturalnej formie,
- 10) ze względu na położenie obszaru planu w granicach: Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 330 Gliwice oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 329 Bytom, zakazuje się na tym obszarze:
 - a) realizacji inwestycji, które mogą zanieczyścić wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, odpady oraz emitowane pyły i gazy,
 - b) realizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska wodnego.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi ustala się:

- 1) nakaz ochrony gleby przed degradacją lub zanieczyszczeniem,
- 2) nakaz zagospodarowania zielenią urządzoną powierzchni niezabudowanych lub nieutwardzonych,
- 3) zakaz magazynowania surowców i materiałów bezpośrednio na powierzchni gruntu bez zabezpieczenia powierzchni przed infiltracją wód opadowych.

Ponadto w zakresie **postępowania z odpadami** ustala się:

- 1) nakaz realizacji miejsc do zbierania odpadów komunalnych przy zastosowaniu osłon oraz zabezpieczeń przed infiltracją wód opadowych;
- 2) zakaz wykorzystywania terenu objętego planem w celu prowadzenia działalności polegającej na zbieraniu i przetwarzaniu odpadów, w tym surowców wtórnych, złomu i pojazdów wycofanych z eksploatacji, przy czym przez przetwarzanie odpadów należy rozumieć także składowanie odpadów, z zastrzeżeniem pkt 3;
- 3) dopuszczenie dla działalności prowadzonych na terenach objętych planem, magazynowania odpadów powstałych w wyniku tej działalności, wyłącznie w budynkach lub zadaszonych wiatach.

Ochrona przed nadmiernym hałasem i wibracjami

W zakresie ochrony przed hałasem w projekcie planu wprowadzono następujące ustalenia:

- 1) wskazuje się tereny należące do poszczególnych rodzajów terenów, dla których określono dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:
 - a) tereny oznaczone symbolami: 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN, 8MN, 9MN, 10MN, 11MN, 12MN, 13MN, 14MN, 15MN, 16MN, 17MN, 18MN, 19MN, 20MN, 21MN, 22MN, 23MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN, 29MN, 30MN, 31MN, 32MN, 33MN, 34MN, 35MN, na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - b) tereny oznaczone symbolami: 1MU, 2MU, 3MU, 4MU, 5MU, 6MU, 7MU, 8MU, 9MU, 2U, na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowo-usługowe,
 - c) teren oznaczony symbolem 10MU, na którym obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod szpitale i domy opieki społecznej,
 - d) tereny oznaczone symbolami: 1U, 3U, na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - e) tereny oznaczone symbolami: 1US, 1ZD, 2ZP, 4ZP, 5ZP, 6ZP, na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- 2) wprowadza się nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ustala się, że poziom pól elektromagnetycznych w środowisku nie może przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, przy czym:

- 1) dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN, 8MN, 9MN, 10MN, 11MN, 12MN, 13MN, 14MN, 15MN, 16MN, 17MN, 18MN, 19MN, 20MN, 21MN, 22MN, 23MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN, 29MN, 30MN, 31MN, 32MN, 33MN, 34MN, 35MN, 1MU, 2MU, 3MU, 4MU, 5MU, 6MU, 7MU, 8MU, 9MU, 10MU, 1U, 2U, 3U, obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;
- 2) dla wszystkich pozostałych terenów na obszarze objętym planem obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych jak dla miejsc dostępnych dla ludności.

Ponadto określono, że zasięg oddziaływania na środowisko działalności prowadzonej na poszczególnych terenach nie może przekraczać granicy nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny.

15. Propozycje rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w planie

Względem istniejącego zagospodarowania projekt m.p.z.p. przewiduje rozwój zabudowy jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej, głównie kosztem terenów użytkowanych rolniczo, a także tworzenie nowych obszarów zieleni urządzonej i nieurządzonej na terenach pól uprawnych. Wprowadza przy tym zapisy mające na celu ochronę środowiska oraz wprowadzenie ładu przestrzennego. Zgodnie z ustaleniami przedstawionego do oceny m.p.z.p. zakłada się rozwój zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych. Do kwestii problemowych zalicza się projekt wprowadzenia zabudowy na tereny położone w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”, co potencjalnie może zagrozić zasobom przedmiotów ochrony (11 gatunków nietoperzy). Tereny płytkiej eksploatacji górniczej, do których należą obszary występowania podziemnych korytarzy, nie sprzyjają zabudowie, choć w pewnej mierze na terenach tych zabudowa już funkcjonuje.

Możliwości wskazania rozwiązań alternatywnych są też ograniczone przez wydane dla tego terenu warunki zabudowy.

Alternatywnie możliwe jest pozostawienie części terenów rolnych w dotychczasowym zagospodarowaniu, co wiązałoby się z mniejszym wpływem na krajobraz. W szerszym ujęciu jednak nie wydaje się to rozwiązaniem korzystnym, z uwagi na fakt, że w obowiązującym Studium również na okolicznych terenach planuje się stopniowe wygaszanie produkcji rolnej. Pozostałe pola byłyby więc niewielkie, a produkcja rolna na niewielkich, rozproszonych wśród zabudowy byłaby nieopłacalna i mogłaby powodować uciążliwości dla sąsiedniej zabudowy.

Biorąc pod uwagę, zapisy obowiązującego studium [1.2.18], oraz fakt, że teren opracowania zajmuje stosunkowo niewielką powierzchnię, a w zapisach projektu m.p.z.p. przedstawiono zapisy chroniące środowisko, możliwości wskazania rozwiązań alternatywnych są ograniczone..

16. Streszczenie w języku niespecjalistycznym

Prognoza oddziaływania na środowisko została opracowana w celu określenia wpływu na środowisko planowanego sposobu zagospodarowania terenu objętego projektem miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego terenu położonego w rejonie ulic: Suchogórskiej i Tęczowej w Bytomiu.

Do wykonania prognozy zastosowano metodę analizy systemowej; opierającą się na tworzeniu modeli i stosowaniu hipotez jako podstawy rozważań.

Teren położony w granicach projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego usytuowany jest w północnej części Bytomia, miasta na prawach powiatu, zlokalizowanego w centralnej części Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii.

Oceniany projekt miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego generalnie realizuje ustalenia zawarte w obowiązującym ustawodawstwie.

Zapisy planu w większości, wraz z ograniczeniami i dopuszczeniami, realizują politykę rozwoju miasta przyjętą na szczeblu lokalnym i ponadlokalnym określoną w takich dokumentach jak:

6. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+ (przyjęty uchwałą Sejmiku Województwa Śląskiego Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r.).
7. Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego "Śląskie 2020+" (przyjętej uchwałą Nr IV/38/2/2013 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 1 lipca 2013 r.).
8. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego Gminy Bytom, przyjęte *uchwałą nr XVII/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r.*, ze zmianami
9. Aktualizacja Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019. Wyk. Główny Instytut Górnictwa, Katowice, 2012.
10. Plan gospodarki niskoemisyjnej dla gminy Bytom. Wyk. Energoekspert sp. z o.o., Bytom, 2015.

Plan uwzględnia również założenia ochrony środowiska gruntowo-wodnego określonego na szczeblu ponadlokalnym.

Kwestią wymagającą szczegółowej analizy zdaniem autorów niniejszej prognozy jest natomiast wprowadzanie, zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p, zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej na tereny dotychczas niezabudowane (głównie rolnicze, rzadziej tereny zieleni nieurządzonej), położone w granicach obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” PLH240003. Rozwój zabudowy i w konsekwencji możliwe zawalenie się części podziemnych korytarzy, wykorzystywanych przez nietoperze, zostało zdefiniowane jako jedno z zagrożeń dla przedmiotu ochrony powyższego obszaru Natura 2000 w planie zadań ochronnych obszaru.

Oceniany projekt planu wprowadza na terenach zabudowanych przeznaczenie zgodne z obecnym zagospodarowaniem, a także nową zabudowę, głównie mieszkaniową jednorodzinną na rozległych

obecnie terenach rolnych. Nowe tereny zabudowy uzupełnione będą o tereny zieleni. W stanie istniejącym planuje się zachować doliny cieków.

Na skutek wprowadzanych przeznaczeń (w obrębie nowej zabudowy) będą zajmowane powierzchnie biologicznie czynne, głównie obejmujące obecnie istniejące pola uprawne.

Jakość poszczególnych elementów środowiska takich jak powietrze, wody powierzchniowe, czy wody podziemne na terenie województwa śląskiego, jak również na przedmiotowym terenie podlega monitoringowi prowadzonemu m.in. przez Wojewódzki Inspektorat Ochrony Środowiska (WIOŚ) w Katowicach.

W ocenianym projekcie planu wprowadzono zapisy dotyczące zasad ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego w postaci ustaleń, nakazów i zakazów ograniczających negatywne oddziaływanie na środowisko. Z uwagi na ujęte w *planie* zapisy z zakresu ochrony środowiska oraz charakter wprowadzanych przeznaczeń terenów za wystarczający uznaje się generalnie wspomniany wyżej monitoring prowadzony przez WIOŚ w Katowicach.

Stan środowiska na przedmiotowym terenie kształtowany jest nie tylko przez czynniki miejscowe, ale jest także wypadkową jej powiązań z otoczeniem.

Obszar opracowania jest w znacznej mierze zagospodarowany. Dominuje zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna oraz tereny rolnicze o charakterze pól uprawnych. Zadrzewienia znajdują się głównie w południowo-zachodniej części terenu opracowania i zajmują raczej niewielkie powierzchnie. Teren poprzecinany jest dolinami niewielkich cieków wodnych.

Zgodnie z podziałem regionalnym kraju omawiany teren znajduje się w obrębie prowincji Wyżyny Polskie, podprowincji Wyżyny Śląsko-Krakowskiej (341), makroregionu Wyżyna Śląska (341.1) oraz mezoregionu Garb Tarnogórski (341.12).

Teren objęty projektem m.p.z.p. położony jest poza zasięgiem udokumentowanych złóż surowców mineralnych. Usytuowany jest także poza granicami istniejących obszarów i terenów górniczych.

W granicach Bytomia już od XII wieku prowadzona była eksploatacja rud cynku i ołowiu. Jej pozostałością jest system podziemnych korytarzy, które obecnie stanowią miejsce zimowania oraz odpoczynku w okresie letnim chronionych nietoperzy i wchodzi w skład obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”.

Do potencjalnej roślinności naturalnej terenu objętego projektem m.p.z.p. zaliczają się zbiorowiska leśne należące do żyznych buczyn, z wyjątkiem krańców wschodnich, gdzie występował środkowoeuropejski acidofilny las dębowy. Na przestrzeni lat, pod wpływem działalności człowieka, pierwotne siedliska przyrodnicze obszaru opracowania, jak również towarzysząca im szata roślinna, fauna i mykobiota uległy znaczącym przekształceniom. W chwili obecnej zbiorowiska naturalnej roślinności potencjalnej nie występują na przedmiotowym terenie, nawet w zubożałej czy fragmentarycznej postaci. Nieliczne zadrzewienia w granicach terenu opracowania mają raczej małą powierzchnię i zwykle w niczym nie przypominają buczyn, jakie powinny na tym terenie występować. Z uwagi na fakt, że zadrzewienia zachowały się głównie w dolinach cieków (zwłaszcza bezimiennego cieku w zachodniej części terenu opracowania) mimo ich szczątkowego charakteru nawiązują raczej do łęgów, niż buczyn.

Niewielkie skupiska drzew i krzewów oraz pojedyncze drzewa wchodzi także w skład płatów zieleni urządzonej w rejonie zabudowy oraz ciągów komunikacyjnych.

Ze względu na aktualne zagospodarowanie terenu, dużą powierzchnię na obszarze objętym projektem planu zajmują tereny rolne, użytkowane przede wszystkim jako pola orne. Na większości terenu opracowania przyjmują one formę pól raczej małych, poprzedzielanych licznymi miedzami, co stanowi dogodniejsze siedlisko dla roślin i zwierząt, niż wielkoobszarowe pola w północno-zachodniej części terenu opracowania. Jeśli ponadto mozaika drobnych pól uzupełniona jest o choćby niewielkie śródpolne zadrzewienia, znacząco zwiększa to ich wartość przyrodniczą.

Na obszarze objętym projektem planu w otoczeniu cieków, rowów i w podmokłych obniżeniach terenu wykształcają się zbiorowiska roślin wilgociolubnych (higrofilnych). Należy do nich np. szuwar trzcinowy występujący na przykład w dolinie Potoku Rokitnickiego i jego dopływów. Tam też notowana jest pałka szerokolistna, inny gatunek trawy tworzący szuwary. Szuwary wykształcają się również wokół niewielkich zbiorników wodnych o charakterze oczek wodnych obecnych w terenie.

Na opisywanym terenie fauna kształtuje się typowo dla obecnych tu siedlisk, a więc niskiej zabudowy, zadrzewień, łąk i pól uprawnych. Z obszarami zabudowanymi związane są przede wszystkim synantropijne gatunki ptaków, z których wiele odbywa lęgi w różnorodnych niszach budynków. Inne gatunki związane są z rozległymi terenami otwartymi. W stanie obecnym w terenie powszechnie występują tereny rolne, brak ich praktycznie wyłącznie w części centralnej i południowo-zachodniej. Zadrzewienia w terenie są rzadkie i zajmują niewielkie powierzchnie. Wśród fauny przedmiotowego terenu, podobnie jak i na innych obszarach, najliczniej reprezentowane są bezkręgowce, w tym przede wszystkim owady i pajęczaki, przy mniejszym udziale m.in. mięczaków, skorupiaków, pierścienic i nicieni. Najlicniejszą, a przy tym najbardziej zróżnicowaną grupę stanowią owady, należące do różnych grup systematycznych, takich jak np. motyle, prostoskrzydłe, chrząszcze, muchówki, błonkówki, pluskwiaki.

Walory krajobrazowe terenu opracowania podnosi obecność licznych obiektów zabytkowych. Do rejestru zabytków Województwa Śląskiego wpisano dwór i spichlerz przy ul. Suchogórskiej. Liczne obiekty wpisano do gminnej ewidencji zabytków: m.in. budynek Straży Pożarnej, przedszkole, szkoła, zespół kościoła pw. Chrystusa Króla, a także liczne domy, ich osiedla i zespoły bloków. Zlokalizowane są one głównie przy ul. Suchogórskiej, ale także ul. Przyjemnej, ul. Powstańców i pl. Witkiewicza. Ochroną w planie objęto również schron bojowy Regelbau 116b Zespołu Fortyfikacji Pozycji Górnośląskiej. W granicach planu znajdują się też 4 stanowiska archeologiczne.

W rejonie terenu opracowania znajduje się obiekt wpisany na listę światowego dziedzictwa UNESCO - Kopalnie rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach. Strefa buforowa tego obszaru w niewielkim zakresie nachodzi na fragment północnej granicy terenu opracowania.

Południowo-zachodnia część terenu objętego projektem m.p.z.p. znajduje się w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” o kodzie PLH240003 (rys. 6). Łączna powierzchnia tego chronionego obszaru wynosi 3490,8 ha. Obok Bytomia, położony jest on w granicach administracyjnych Tarnowskich Gór, Radzionkowa i Zbrostawic.

Z uwagi na charakter zagospodarowania i sąsiedztwo obszarów zurbanizowanych, teren opracowania nie pełni obecnie istotnych funkcji jako szlak migracji. W jego granicach nie wyznaczono

także żadnych korytarzy ekologicznych. W ujęciu lokalnym funkcję korytarzową mogą pełnić niewielkie ciekі, zwłaszcza Potok Rokitnicki, przepływający w części wschodniej. Ponadto tereny otwarte we wschodniej części terenu opracowania pozostają w ekologicznej łączności rozległymi kompleksami leśnymi, rozciągającymi się za wschodnią granicą terenu opracowania. W łączności ekologicznej pozostają również dość rozległe kompleksy pól uprawnych w północno-zachodniej części terenu opracowania.

Analiza ustaleń m.p.z.p. skazuje, że wpisują się one generalnie w zapisy Strategicznego planu adaptacji dla sektorów i obszarów wrażliwych na zmiany klimatu do roku 2020 z perspektywą do roku 2030 (KLIMADA) oraz Uchwały Nr V/36/1/2017 Sejmiku Województwa Śląskiego z dnia 7 kwietnia 2017 r. w sprawie wprowadzenia na obszarze województwa śląskiego ograniczeń w zakresie eksploatacji instalacji, w których następuje spalanie paliw.

Każda zmiana zainwestowania terenu związana jest z mniejszym bądź większym oddziaływaniem na środowisko, a stopień oddziaływania będzie uzależniony od intensywności i charakteru zagospodarowania. Aktualnie na obszarach już zainwestowanych oraz w ich sąsiedztwie występuje stałe oddziaływanie na środowisko, związane między innymi z emisją zanieczyszczeń atmosferycznych (ze źródeł komunikacyjnych i tzw. „niska emisja”), powstawaniem odpadów i ścieków oraz dokonany, nieodwracalny przekształceniem powierzchni terenu. Na terenach już zabudowanych realizacja ustaleń projektu m.p.z.p. będzie więc związana głównie z utrzymaniem bądź pogłębieniem się oddziaływań już tu występujących. Wprowadzanie zabudowy i wyznaczanie terenów zieleni na obszarach rolniczych związane będzie z kolei z kreowaniem zagospodarowania i krajobrazu o charakterze miejskim kosztem terenów rolnych. Zmiany te łagodzić będzie wyznaczenie terenów zieleni towarzyszącej zabudowie. Należy także podkreślić, że będą się one zapewne odbywać stopniowo.

W przypadku realizacji nowej zabudowy czy też elementów infrastruktury oddziaływanie krótkotrwale na etapie budowy polegać będzie między innymi na emisji hałasu oraz zanieczyszczeń do powietrza, których źródłem będą maszyny i urządzenia budowlane. Oddziaływania te będą miały charakter chwilowy, ograniczony do czasu realizacji poszczególnych inwestycji. Oddziaływanie trwałe będzie polegało przede wszystkim na przekształceniu powierzchni ziemi spowodowanym na przykład pracami niwelacyjnymi oraz zajęciem terenu przez obiekty kubaturowe czy powierzchnie uszczelnione. Wprowadzanie pozaprzyrodniczych form zagospodarowania będzie związane z zajęciem powierzchni biologicznie czynnych i usunięciem porastającej je roślinności. Realizacja ustaleń planu będzie lokalnie związana z koniecznością wycinki zieleni wysokiej (drzew i krzewów). Wraz z zajęciem terenów biologicznie czynnych trwale przekształcone zostaną siedliska faunistyczne, ograniczona zostanie ich powierzchnia, a potencjalnie zamieszkująca je fauna zostanie z nich wyparta na tereny sąsiednie.

Dogęszczanie istniejącej zabudowy oraz realizacja nowych obszarów zabudowy kosztem powierzchni biologicznie czynnych przyczyni się do lokalnych zmian uwarunkowań krajobrazowych i topoklimatycznych. Przyrost powierzchni terenów zabudowy przyczyni się również do wzrostu emisji zanieczyszczeń atmosferycznych do powietrza i nasilenia zjawiska tzw. „niskiej emisji”, a powstające zanieczyszczenia mogą być wywiewane z terenu objętego planem na obszary przyległe.

Ciągi komunikacyjne aktualnie istniejące w obszarze opracowania i przebiegające wzdłuż jego granic oddziałują także na tereny przyległe, a projektowany rozwój zabudowy skutkował będzie zwiększeniem

natężenia ruchu. Należy jednak podkreślić, że przedstawiony do oceny m.p.z.p. przewiduje wprowadzenie głównie zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, w mniejszym stopniu mieszkaniowo-usługowej i usługowej, więc wzrost intensywności ruchu nie powinien być znaczący. Za rozwojem zabudowy podążać będzie rozbudowywana sieć drogowa.

Opisane wyżej oddziaływania związane z realizacją planu będą się w mniejszym lub większym stopniu kumulować w środowisku. Nakładanie się wpływów pochodzących z poszczególnych terenów spowoduje wzrost tego oddziaływania. Kumulacji podlegać będzie przede wszystkim hałas, a także emitowane zanieczyszczenia atmosferyczne. Kumulacja ta może mieć miejsce w granicach jednostek stanowiących źródło oddziaływań bądź na terenach przyległych. O efekcie kumulacji w skali lokalnej można mówić również w przypadku zajmowania powierzchni biologicznie czynnych. Nie przewiduje się jednak, aby potencjalna kumulacja miała znacząco negatywny wpływ na stan środowiska.

Opisane wyżej wpływy zarówno na etapie budowy jak i eksploatacji będą ograniczane zapisami planu, a także przepisami zawartymi w obowiązującym ustawodawstwie dotyczącymi między innymi dopuszczalnych poziomów hałasu i sposobu ograniczenia jego wpływu, a także gospodarki odpadami i gospodarki wodno-ściekowej.

Uwzględniając skalę i charakter zmian ogólnych kierunków zagospodarowania przewidzianych w planie, generalnie można stwierdzić, iż realizacja miejscowego planu przy zachowaniu ograniczeń wpływu na środowisko wynikających z jego ustaleń oraz przepisów odrębnych nie spowoduje poważnych zagrożeń dla środowiska.

Mając na względzie obecny stan środowiska przyrodniczego przedmiotowego terenu oraz jego przekształcenie antropogeniczne jak również uwzględniając ograniczenia uwzględnione w zapisach planu oraz przepisach odrębnych należy stwierdzić, iż realizacja planu w granicach przedmiotowego terenu, nie będzie związana ze znaczącym oddziaływaniem na środowisko przyrodnicze w przypadku realizacji nowej zabudowy w sposób i w miejscach nie zagrażających siedliską nietoperzy w granicach obszaru Natura 2000.

Zgodnie z zapisami ocenianego dokumentu w obszarze objętym planem ustala się zakaz realizacji przedsięwzięć mogących zawsze lub potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w rozumieniu przepisów *Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko* z wyłączeniem przedsięwzięć związanych z realizacją i remontami:

- dróg publicznych,
- infrastruktury technicznej,
- inwestycji celu publicznego z zakresu łączności publicznej,
- podziemnego wydobycia kopalin,
- poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin,
- zabudowy mieszkaniowej wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą,
- centrów handlowych wraz z towarzyszącą im infrastrukturą,
- zabudowy usługowej, w szczególności obejmującej: placówki edukacyjne, kina, teatry lub obiekty sportowe, wraz z towarzyszącą jej infrastrukturą,
- garaży, parkingów samochodowych lub zespołów parkingów,

- parków rozrywki rozumianych jako obiekty przeznaczone do prowadzenia działalności gospodarczej związanej z rekreacją, wraz z towarzyszącą im infrastrukturą;

Wprowadza się także zakaz chowu i hodowli zwierząt gospodarskich. Ustala się ponadto, że zasięg oddziaływania na środowisko działalności prowadzonej na poszczególnych terenach nie może przekraczać granicy nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny.

W związku z powyższymi zapisami projektu planu na przedmiotowym terenie nie wyklucza się realizacji niektórych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których, w zależności od charakteru inwestycji, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko może być wymagany przez właściwy organ. Generalnie realizacja przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko przeprowadzana jest na zasadach określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto, zgodnie z zapisami projektu dokumentu, wprowadza się również zakaz realizacji przedsięwzięć stwarzających zagrożenie dla życia lub zdrowia ludzi, a w szczególności przedsięwzięć mogących spowodować ryzyko wystąpienia poważnych awarii.

Przedmiotowy teren zlokalizowany jest w odległości ponad 50 km od południowej granicy Państwa. Oddziaływania związane z realizacją ocenianego projektu *planu* będą generalnie związane z lokalną niwelacją terenu, przekształceniem szaty roślinnej i siedlisk faunistycznych, powstawaniem ścieków i odpadów oraz emisją zanieczyszczeń do powietrza i hałasu do środowiska. Wpływy tego typu, ograniczane dodatkowo zapisami w planie oraz zapisami obowiązującego ustawodawstwa będą miały generalnie charakter lokalny. Z tego względu realizacja projektowanych ustaleń nie będzie powodowała transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Do obszarów problemowych autor niniejszej prognozy zaliczyli tereny położone w zasięgu obszaru Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie” PLH240003, na których zgodnie z zapisami projektu m.p.z.p. przewidziany jest rozwój i kontynuacja zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej. Rozwój zabudowy planowany jest na terenach dotychczas niezabudowanych, głównie użytkowanych jako pola uprawne.

Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Urząd Miasta w Bytomiu, na opisywanym terenie nie ma informacji na temat wylotów z podziemnych korytarzy. Ponadto dla części terenów, na których planowana jest nowa zabudowa, a znajdujących się w granicach obszaru Natura 2000, wydano decyzje o warunkach zabudowy. W procedurze tej uczestniczył Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Katowicach, Marszałek Województwa Śląskiego w Katowicach (Geolog Wojewódzki) i Minister właściwy ds. środowiska w Warszawie oraz geolog powiatowy. Podobne decyzje o warunkach zabudowy wydano również dla niektórych sąsiednich terenów w obrębie obszaru Natura 2000. Planowane zagospodarowanie zgodne jest też z obowiązującym *Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytom przyjęte uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r. ze zmianami*.

Za problemowy uznano obszar w zasięgu i w sąsiedztwie zakończonej płytkiej eksploatacji rudnej (który praktycznie pokrywa się z granicami obszaru Natura 2000), co może wiązać się z występowaniem podziemnych korytarzy. Należy także podkreślić, że tereny płytkiej eksploatacji górniczej nie są korzystne dla wprowadzania zabudowy ze względów technicznych. Ewentualna realizacja zabudowy na takich

obszarach powinna zostać poprzedzona wykonaniem stosownych badań podłoża zgodnie z obowiązującym ustawodawstwem, w celu określenia możliwości realizacji obiektów budowlanych, warunków ich posadowienia i konieczności zastosowania ewentualnych zabezpieczeń.

Analiza przyjętych w planie zapisów wykazała, że zostały uwzględnione wymogi z zakresu ochrony środowiska określone w obowiązujących przepisach.

Plan nie narusza ustaleń Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Bytom przyjęte *uchwałą nr XVI/204/11 Rady Miejskiej w Bytomiu z dnia 24 sierpnia 2011 r.*, ze zmianami.

Zapisy planu są również generalnie zgodne z zapisami zawartymi w *Aktualizacji Programu Ochrony Środowiska dla miasta Bytomia na lata 2012-2015 z perspektywą lat 2016-2019*.

Sposób, w jaki w projekcie planu realizowane są zapisy z zakresu ochrony poszczególnych elementów środowiska został opisany poniżej.

Ochrona powietrza atmosferycznego

W projekcie *planu* w zakresie ochrony powietrza ustala się:

- 3) nakaz zapobiegania powstawania emisji i ograniczania wprowadzanych do powietrza substancji – zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*,
- 4) zakaz magazynowania na otwartej przestrzeni surowców i materiałów pyłących.

Ochrona środowiska gruntowo-wodnego

W zakresie ochrony wód w ocenianym projekcie ustala się:

- 11)) nakaz odprowadzania ścieków sanitarnych i deszczowych do kanalizacji miejskiej (do czasu realizacji kanalizacji sanitarnej dopuszcza się odprowadzanie ścieków sanitarnych zgodnie z przepisami ustawy z dnia 13 września 1996 r. o utrzymaniu czystości i porządku w gminach oraz odprowadzanie wód opadowych i roztopowych zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2001 r. *Prawo wodne*),
- 12) sukcesywną budowę rozdzielczej sieci kanalizacji sanitarnej,
- 13) nakaz stosowania urządzeń podczyszczających wody opadowe i roztopowe odprowadzane z terenów parkingów terenowych o powierzchni powyżej 0,1 ha,
- 14) nakaz zachowania ciągłości systemu melioracji,
- 15) w przypadku naruszenia istniejących urządzeń wodnych i melioracyjnych, tj. rowów otwartych oraz drenażu, nakaz przebudowy tych urządzeń lub budowy nowych,
- 16) nakaz opóźniania spływu wód opadowych i roztopowych do odbiorników poprzez ich retencjonowanie we własnym zakresie w obrębie działki,
- 17) nakaz zabezpieczenia drożności systemu odprowadzania wód na obszarze planu,
- 18) nakaz realizacji obiektów w sposób niepowodujący zmiany stosunków wodnych na obszarze planu,
- 19) nakaz zachowania istniejących cieków wodnych wraz z towarzyszącymi zadrzewieniami i roślinnością w naturalnej formie,

20) ze względu na położenie obszaru planu w granicach: Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 330 Gliwice oraz Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 329 Bytom, zakazuje się na tym obszarze:

- a) realizacji inwestycji, które mogą zanieczyścić wody podziemne ze względu na wytwarzane ścieki, odpady oraz emitowane pyły i gazy,
- b) realizacji inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska wodnego.

W zakresie ochrony powierzchni ziemi ustala się:

- 4) nakaz ochrony gleby przed degradacją lub zanieczyszczeniem,
- 5) nakaz zagospodarowania zielenią urządzoną powierzchni niezabudowanych lub nieutwardzonych,
- 6) zakaz magazynowania surowców i materiałów bezpośrednio na powierzchni gruntu bez zabezpieczenia powierzchni przed infiltracją wód opadowych.

Ponadto w zakresie **postępowania z odpadami** ustala się:

- 4) nakaz realizacji miejsc do zbierania odpadów komunalnych przy zastosowaniu osłon oraz zabezpieczeń przed infiltracją wód opadowych;
- 5) zakaz wykorzystywania terenu objętego planem w celu prowadzenia działalności polegającej na zbieraniu i przetwarzaniu odpadów, w tym surowców wtórnych, złomu i pojazdów wycofanych z eksploatacji, przy czym przez przetwarzanie odpadów należy rozumieć także składowanie odpadów, z zastrzeżeniem pkt 3;
- 6) dopuszczenie dla działalności prowadzonych na terenach objętych planem, magazynowania odpadów powstałych w wyniku tej działalności, wyłącznie w budynkach lub zadaszonych wiatkach.

Ochrona przed nadmiernym hałasem i wibracjami

W zakresie ochrony przed hałasem w projekcie planu wprowadzono następujące ustalenia:

- 3) wskazuje się tereny należące do poszczególnych rodzajów terenów, dla których określono dopuszczalne poziomy hałasu, zgodnie z ustawą z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska:
 - a) tereny oznaczone symbolami: 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN, 8MN, 9MN, 10MN, 11MN, 12MN, 13MN, 14MN, 15MN, 16MN, 17MN, 18MN, 19MN, 20MN, 21MN, 22MN, 23MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN, 29MN, 30MN, 31MN, 32MN, 33MN, 34MN, 35MN, na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową jednorodzinną,
 - b) tereny oznaczone symbolami: 1MU, 2MU, 3MU, 4MU, 5MU, 6MU, 7MU, 8MU, 9MU, 2U, na których obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych na cele mieszkaniowo-usługowe,
 - c) teren oznaczony symbolem 10MU, na którym obowiązują poziomy hałasu jak dla terenów przeznaczonych pod szpitale i domy opieki społecznej,

- d) tereny oznaczone symbolami: 1U, 3U, na których obowiązują poziomy hałas jak dla terenów przeznaczonych pod budynki związane ze stałym lub czasowym pobytem dzieci i młodzieży,
 - e) tereny oznaczone symbolami: 1US, 1ZD, 2ZP, 4ZP, 5ZP, 6ZP, na których obowiązują poziomy hałas jak dla terenów na cele rekreacyjno-wypoczynkowe;
- 4) wprowadza się nakaz stosowania zabezpieczeń akustycznych od ponadnormatywnego oddziaływania akustycznego – od istniejących ciągów komunikacyjnych oraz przy realizacji nowej i przebudowie istniejącej zabudowy wymagającej ochrony przed hałasem – zgodnie z rozporządzeniem Ministra Infrastruktury z dnia 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

W zakresie ochrony przed promieniowaniem elektromagnetycznym ustala się, że poziom pól elektromagnetycznych w środowisku nie może przekraczać dopuszczalnych wartości określonych w ustawie z dnia 27 kwietnia 2001 r. *Prawo ochrony środowiska*, przy czym:

- 3) dla terenów oznaczonych na rysunku planu symbolami: 1MN, 2MN, 3MN, 4MN, 5MN, 6MN, 7MN, 8MN, 9MN, 10MN, 11MN, 12MN, 13MN, 14MN, 15MN, 16MN, 17MN, 18MN, 19MN, 20MN, 21MN, 22MN, 23MN, 24MN, 25MN, 26MN, 27MN, 28MN, 29MN, 30MN, 31MN, 32MN, 33MN, 34MN, 35MN, 1MU, 2MU, 3MU, 4MU, 5MU, 6MU, 7MU, 8MU, 9MU, 10MU, 1U, 2U, 3U, obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych jak dla terenów przeznaczonych pod zabudowę mieszkaniową;
- 4) dla wszystkich pozostałych terenów na obszarze objętym planem obowiązują dopuszczalne poziomy pól elektromagnetycznych jak dla miejsc dostępnych dla ludności.

Ponadto określono, że zasięg oddziaływania na środowisko działalności prowadzonej na poszczególnych terenach nie może przekraczać granicy nieruchomości, do której prowadzący działalność posiada tytuł prawny.

Względem istniejącego zagospodarowania projekt m.p.z.p. przewiduje rozwój zabudowy jednorodzinnej, mieszkaniowo-usługowej i usługowej, głównie kosztem terenów użytkowanych rolniczo, a także tworzenie nowych obszarów zieleni urządzonej i nieurządzonej na terenach pól uprawnych. Wprowadza przy tym zapisy mające na celu ochronę środowiska oraz wprowadzenie ładu przestrzennego. Zgodnie z ustaleniami przedstawionego do oceny m.p.z.p. zakłada się rozwój zabudowy kosztem terenów biologicznie czynnych. Do kwestii problemowych zalicza się projekt wprowadzenia zabudowy na tereny położone w zasięgu specjalnego obszaru ochrony siedlisk Natura 2000 „Podziemia Tarnogórsko-Bytomskie”, co potencjalnie może zagrozić zasobom przedmiotów ochrony (11 gatunków nietoperzy). Tereny płytkiej eksploatacji górniczej, do których należą obszary występowania podziemnych korytarzy, nie sprzyjają zabudowie, choć w pewnej mierze na terenach tych zabudowa już funkcjonuje.

Możliwości wskazania rozwiązań alternatywnych są też ograniczone przez wydane dla tego terenu warunki zabudowy.

Alternatywnie możliwe jest pozostawienie części terenów rolnych w dotychczasowym zagospodarowaniu, co

wiązałoby się z mniejszym wpływem na krajobraz. W szerszym ujęciu jednak nie wydaje się to rozwiązaniem korzystnym, z uwagi na fakt, że w obowiązującym Studium również na okolicznych terenach planuje się stopniowe wygaszanie produkcji rolnej. Pozostałe pola byłyby więc niewielkie, a produkcja rolna na niewielkich, rozproszonych wśród zabudowy byłaby nieopłacalna i mogłaby powodować uciążliwości dla sąsiedniej zabudowy.

Biorąc pod uwagę, zapisy obowiązującego studium, oraz fakt, że teren opracowania zajmuje stosunkowo niewielką powierzchnię, a w zapisach projektu m.p.z.p. przedstawiono zapisy chroniące środowisko, możliwości wskazania rozwiązań alternatywnych są ograniczone.